Palestyna i Bliski Wschód

czasopismo poświęcone sprawom gospodarczym
Palestyny i Bliskiego Wschodu

Komitet redakcyjny: Leon Lewite, Józef Thon, P. Waserman.

Rok IV Warszawa, lipiec 1935 Nr. 7

TREŚĆ NUMERU:

P. WASERMAN

HANDEL ZAGRANICZNY PALESTYNY
ze szczególnem uwzględnieniem stosunków polsko-palestyńskich

Handel zagraniczny Palestyny rozrasta się w szybkiem tempie. Dotyczy to szczególnie importu. Gdy w r. 1930 import Palestyny wynosił ŁP. 6.985.258, to w 2 lata później wynosił ŁP. 7.768.000, a w r. 1933 — ŁP. 11.123.489, osiągając w roku ubiegłym ŁP. 15.426.211. Import więc Palestyny w roku 1934 wzrósł w porównaniu z importem 1930 r. o 121%. Również i w stosunku do ogólnego importu światowego import Palestyny stale się zwiększa. I tak, gdy w 1929 r. stosunek ten wynosił 0,10%, w r. 1930 — 0,12%, 1931 — 0,13%, 1932 — 0,20%, 1933 — 0,26%, 1934 — 0,38%. Wzrost jest tembardziej imponujący w okresie wszechstronnego i stale pogłębiającego się kryzysu gospodarczego świata.

Zjawisko to stoi w ścisłym związku ze stale wzmagającą się falą imigracji żydowskiej, która przynosi ze sobą do kraju, opuszczonego i zacofanego pod względem gospodarczym, znaczne kapitały oraz element, pochodzący z krajów o wysokiej kulturze materjalnej i duchowej, ludzi o wielkiej znajomości spraw gospodarczych wogóle i spraw handlowych w szczególności. Ten rzutki, pełen energji element utrwala i rozbudowuje organizm gospodarki Palestyny i tworzy z niej ośrodek bardzo intensywnego życia gospodarczego. Z roku na rok wzrastają inwestycje żydowskie w Palestynie i powstają nowe gałęzie produkcji. W roku ubiegłym inwestycje te wynosiły 250 miljonów złotych i w porównaniu z r. 1933 wzrosły one o 67%, a w porównaniu z r. 1932 — o 208%. Inwestycje te dotyczyły wszystkich gałęzi gospodarki palestyńskiej. Inwestycje w przemyśle i rękodzielnictwie wzrosły w r. 1934 o 100% w porównaniu z r. 1933, a o 185% w porównaniu z r. 1932, w ruchu budowlanym zaś inwestycje wzrosły o 80% w porównaniu z r. 1933 i o 246% w porównaniu z r. 1932.

Handel zagraniczny Palestyny w ostatnich latach przedstawiał się jak następuje:

o 36,8%, w porównaniu do r. 1932 o 92,4%, a w porównaniu do r. 1935

Import Palestyny w latach 1929—1934

Rok	Wartość w tys. ŁP.	% wzrost w porównaniu z rokiem poprzedzającym
1929	7,183	+ 5,8 %
1930	6,988	— 2,7 „
1931	5,942	—14,9 „
1932	7.924	+33,3 „
1933	11,269	+42,2 „
1934	15,246	+36,8 „

Import Palestyny w roku 1934 wzrósł w porównaniu do roku 1933 o 36,8%, w porównaniu do r. 1932 o 92,4%, a w porównaniu do r. 1931 o 156,5%. Są to cyfry aż nader wymowne.

Głównemi pozycjami w imporcie palestyńskim są: produkty spożywcze, napoje, tytoń, surowce, półfabrykaty, bydło i nawozy sztuczne.

Szczególnie wzrósł import artykułów spożywczych, co jest zrozumiałe ze względu na zwiększenie się ludności Palestyny. Mimo znacznego powiększenia obszarów, zajętych pod uprawę warzyw, import tychże zwiększył się w dużej mierze; podobnie dotyczy to drobiu, którego hodowla jest stale i systematycznie rozbudowywana w Palestynie, i tak, gdy w roku 1930 import drobiu wynosił 39.833 sztuk, w roku 1931 — 40.223, w roku 1932 — 179.703, w roku 1933 — 280.236, a w roku 1934 — 678.820. Wzrost więc w 1934 roku wynosił w porównaniu z rokiem 1933 — 142%.

W ubiegłym roku zwiększył się również w znacznej mierze import bydła. Wzrost ten w porównaniu z rokiem 1933 wynosił 85%.

Dane powyższe świadczą o tem, iż zdolności produkcyjne gospodarki rolnej Palestyny nie wzrastają proporcjonalnie do wzrostu wewnętrznej konsumpcji krajowej, zmuszając Palestynę do zwiększania swego importu.

Podobnież jak i import wzrósł w ostatnich latach również i eksport Palestyny. Jednakowoż jest on niewspółmiernie mały wobec rozmiaru importu. Eksport Palestyny w ostatnich latach przedstawiał się jak następuje:

Eksport Palestyny w latach 1929—1934

Rok	Wartość w tys. ŁP.	% wzrost w porównaniu z rokiem poprzedzającym
1929	1,767	+ 17,4 %
1930	1,898	+ 7,4 „
1931	1,799	— 5,2 „
1932	3,887	+116,0 „
1933	3,433	— 11,6 „
1934	4,068	+ 18,4 „

Głównemi artykułami eksportu Palestyny są pomarańcze, wino, melony, oliwa jadalna, mydło oraz zęby sztuczne. Szczególnie wzrasta wywóz pomarańczy z Palestyny. Wzrost eksportu pomarańczy przedstawiał się w ostatnich latach, jak następuje:

Eksport pomarańczy z Palestyny w latach 1930—1934

Rok	Ilość skrzynek	Wartość w tys. ŁP.	% wzrost w porównaniu z rokiem poprzedzającym
1930	2,857,041	857	+65,9
1931	2,616.461	886	— 8,4
1932	3,524,599	1,701	+34,7
1933	4,199,915	1,949	+19,1
1934	5,129,386	2,430	+22,1

Jak widzimy, w ciągu 5 lat eksport pomarańczy wzrósł o 79,5%. Jest to wzrost imponujący, ale w porównaniu jednak ze wzrostem przywozu Palestyny przedstawia się on zupełnie niezadawalająco.

Intensywniejsza działalność handlowa Palestyny znalazła również swe odzwierciedlenie w stale wzrastającym handlu tranzytowym. Palestyna ze względu na swoje dogodne położenie geograficzne, jak również na intensywny rozwój i rozbudowę gospodarki krajowej, tworzy siłą rzeczy zwarte ognisko życia gospodarczego całego kompleksu krajów Bliskiego Wschodu, co wpływa na ożywienie handlu tranzytowego Palestyny.

Handel tranzytowy Palestyny wzrósł z ŁP. 190.000 w r. 1933 do ŁP. 239.000 w roku ubiegłym, a więc powiększył się o 25,7%. Należy przypuszczać, że rozwój gospodarczy wszystkich krajów Bliskiego Wschodu wpłynie na coraz szybszy wzrost handlu tranzytowego Palestyny, która dzięki swym portom śródziemnomorskim tworzy naturalną bramę wypadową i dogodną drogę dla tranzytu.

Jak już wspomnieliśmy, istnieje w handlu zagranicznym Palestyny wielka dysproporcja między importem a eksportem. Jedynie racjonalna polityka rządu palestyńskiego mogłaby zmniejszyć tę dysproporcję. Obecny import Palestyny zawiera — obok maszyn i urządzeń o charakterze jednorazowych inwestycyj, przywóz których jest dogodny dla rozwoju miejscowego przemysłu — szereg pozycyj, które mogłyby być z powodzeniem zastąpione wyrobami krajowemi przy racjonalnej rozbudowie gospodarki.

Coprawda rząd palestyński wykazał ostatnio inicjatywę w kierunku ożywienia handlu zagranicznego — wysyłał delegacje handlowe do Egiptu, Syrji i taką też ma wysłać wkrótce do Iraku i Iranu, celem wyjaśnienia

sytuacji, ustalenia dalszych wytycznych polityki handlowej i ewentualnego zawarcia układów handlowych — inicjatywa ta jest jednak daleko niewystarczająca, nie trafia ona bowiem w sedno aktualnego zagadnienia, albowiem Palestyna, mimo aktywizacji polityki handlowej, nadal pozostaje niezabezpieczona przed zalewem importu.

Mylne jest mniemanie, iż Palestyna, jako kraj mandatowy, nie może wogóle prowadzić jakiejkolwiek samodzielnej polityki celnej. Palestyna coprawda, na podstawie mandatu (§ 18 mandatu palestyńskiego), jest obowiązana traktować wszystkich członków Ligi Narodów pod względem gospodarczym równorzędnie. Jednak oznacza to tylko, iż Palestyna jest skrępowana w prowadzeniu racjonalnej polityki kompensacyjnej, która siłą rzeczy jest związana z wyróżnianiem poszczególnych państw. Może ona natomiast wprowadzić ograniczenia o charakterze generalnym, któreby równorzędnie dotyczyły wszystkich państw.

Ograniczenia te mogą zaistnieć, bądź w formie ustalenia pewnego stosunku między eksportem a importem, bądź przez ustanowienie stawek celnych generalnie t. j., by obowiązywały wszystkich członków Ligi Narodów.

Tembardziej niezrozumiałe jest ociąganie się rządu palestyńskiego z wydaniem specjalnych zarządzeń w stosunku do Japonji, państwa intensywnie eksportującego, a przecież nie będącego członkiem Ligi Narodów.

Handel zagraniczny Palestyny według głównych krajów, biorących w niem udział, przedstawiał się jak następuje:

	r. 1934		r. 1933	
	Import	Eksport	Import	Eksport
	w tysiącach funtów palestyńskich			
Anglja	2,961	1.785	1.950	1,559
Niemcy	1,659	601	1.193	374
U. S. A.	1,283	31	839	21
Syrja	1,083	223	943	213
Rumunja	953	61	582	42
Belgja	627	30	347	10
Japonja	594	—	350	6
Czechosłowacja	514	10	513	4
Turcja	495	—	364	—
Italja	481	19	357	14
Polska	475	32	290	15
Egipt	457	70	1.208	72
Francja	418	30	459	22
Austrja	348	6	187	2
Norwegja	25	30	18	16

Jak z powyższej tabelki widać, Anglja i Niemcy są głównymi odbiorcami produktów palestyńskich. Z pośród wszystkich państw jedynie Norwegja importowała z Palestyny (1933 r.) więcej niż eksportowała. Pozostałe państwa wykazują w swoich stosunkach handlowych z Palestyną znaczną nadwyżkę swego eksportu nad importem z Palestyny. Polska w handlu zagranicznym Palestyny zajmowała w r. 1934 jedenaste miejsce w imporcie, a w eksporcie dziesiąte miejsce.

Palestyną interesują się obecnie sfery gospodarcze Polski nietylko ze względu na stale wzrastającą chłonność jej rynku, ale również dlatego, iż tworzy ona pierwszorzędną odskocznię dla penetracji gospodarczej do kompleksu krajów Bliskiego Wschodu.

Ekspansja gospodarcza Polski na rynku palestyńskim, we właściwem tego słowa znaczeniu, datuje się od Targów Lewantyńskich 1932 roku. Od tego to roku sfery gospodarcze Polski zaczęły się systematycznie zajmować możliwościami eksportowemi, jak wogóle penetracją gospodarczą do Palestyny i krajów ościennych.

Wzrost zainteresowania rynkiem palestyńskim następować będzie w szybkiem tempie ze względu na naturalną tendencję, istniejącą obecnie w Polsce intensywnego uprzemysłowienia kraju. Tendencja ta — wypływająca z konieczności znalezienia zarobku i zatrudnienia dla coraz to wzrastającej ludności państwa — wpłynie coraz bardziej na kierunek naszej polityki handlowej.

Zatarasowanie rynków europejskich i amerykańskich barjerami celnemi i ostra konkurencja, znajdująca swój wyraz w polityce traktatowej państw, utrudniają w znacznej mierze znalezienie możliwości zbytu dla produkcji polskiej w tych częściach świata. Jest przeto zrozumiałe nasze wzrastające zainteresowanie dla coraz bardziej chłonnego rynku palestyńskiego.

Wymownym dowodem wzrastającej ekspansji gospodarczej Polski na rynku palestyńskim jest stały systematyczny wzrost udziału handlu polsko-palestyńskiego w ich ogólnym obrocie handlowym. Ekport z Polski do Palestyny wzrósł z 769.000 zł. w roku 1927, co stanowiło 0,03% ogólnego wywozu Polski do 9.013.000 zł. w roku 1934, co stanowiło już 0,92% naszego ogólnego eksportu.

Sfery handlowe Polski zdają sobie sprawę, iż rynek palestyński posiada dla Polski znaczenie nietylko chwilowe w okresie stagnacji i kryzysu gospodarczego, ale również i w okresie ożywionej konjunktury gospodarczej, albowiem zwiększy on coraz bardziej swoją siłę absorbcyjną, a pozatem Palestyna odegra w przyszłości podobną rolę na Bliskim Wschodzie,

jak Wenecja w kompleksie krajów śródziemnomorskich w okresie wczesnego renesansu.

Handel zagraniczny Polski z Palestyną kształtował się w ostatnich latach szczególnie korzystnie dla Państwa Polskiego, i przedstawiał się, jak następuje:

Eksport z Polski do Palestyny w latach 1930—1934

Rok	Wartość w tysiącach zł.	% wzrost w porównaniu z rokiem poprzedzającym
1930	2,667	+76,2 %
1931	1,634	—38,7 „
1932	3,207	+96,2 „
1933	5,752	+79,3 „
1934	9,067	+85,1 „

Import Polski z Palestyny w latach 1930—1934

Rok	Wartość w tysiącach zł.	% wzrost w porównaniu z rokiem poprzedzającym
1930	5[illegible]6	+111,8 %
1931	626	+ 16,7 „
1932	618	— 1,2 „
1933	578	— 6,4 „
1934	1,052	+ 82,0 „

Import Polski z Palestyny obejmuje nieliczne artykuły, a mianowicie: pomarańcze, soki owocowe, wino, oliwę i zęby sztuczne. Natomiast eksport z Polski do Palestyny jest bardziej zróżniczkowany i obejmuje szereg artykułów zarówno rolnych, jak i przemysłowych.

Głównymi artykułami eksportu z Polski do Palestyny były w ostatnich latach: rury żelazne, (import których w r. 1934 wynosił zł. 1.110.698) komplety skrzynkowe do pomarańczy (zł. 579.939), drzewo budowlane (zł. 1.066.608), bielizna, odzież i konfekcja (zł. 228.834), wyroby bawełniane (zł. 504.305), wyroby wełniane (zł. 332.938), zboża i strączkowe (zł. 311.106). Należy podkreślić, iż w okresie, gdy ogólny eksport Polski poważnie się kurczył, eksport z Polski do Palestyny nietylko nie zmalał, ale wzrósł w znacznej mierze. Dla uwypuklenia tego stanu rzeczy, podajemy poniżej zestawienie malejącego ogólnego eksportu Polski ze wzrastającem równocześnie eksportem Polski do Palestyny.

Eksport Polski do Palestyny w porównaniu z ogólnym eksportem Polski

Rok	Ogólny eksport Polski Wartość w mil. zł.	% spadek w porównaniu z rokiem poprzedzającym	Eksport Polski do Palestyny Wartość w mil. zł.	% wzrost w porównaniu z r. poprzedzającym
1930	2,433	—13,5 %	2,7	44,4 %
1931	1,879	—22,7 „	1,6	40,7 „
1932	1,084	—42,3 „	3,2	100 „
1933	960	—11,4 „	5,7	78,7 „
1934	976	+ 1,6 „	9	57,8 „

Jak widać z powyższych danych, w ciągu ostatnich lat rozbudowały się znacznie stosunki handlowe między Polską a Palestyną. Udział Polski w handlu zagranicznym Palestyny nadal będzie wzrastać w zależności od natężenia polskiej polityki eksportowej. W przeciągu pierwszych pięciu miesięcy b. r. eksport Polski do Palestyny wynosił 4.315.000 zł. (wobec 4.133.000 zł. w tym samym okresie r. ub.), import Polski zaś z Palestyny wynosił 2.518.000 zł. (wobec 733.000 zł. w tymże okresie roku poprzedniego). Jak widać, import Polski z Palestyny wzrósł w roku ubiegłym prawie, że czterokrotnie, co wskazuje na stopniowe uzdrawianie się stosunków polsko-palestyńskich. Wzrost importu Polski z Palestyny nie pozostanie bez wpływu na dalsze zbliżenie gospodarcze między obydwoma krajami. Należy z całą stanowczością stwierdzić, iż eksport z Polski do Palestyny niema charakteru dumpingowego, jest oparty na zdrowych zasadach handlowych i przynosi Polsce już teraz poważne korzyści materjalne. Niestety nasze możliwości eksportowe nie są należycie wykorzystane. Polski przemysł krajowy nie jest należycie nastawiony na eksport, stąd też ciągłe niedomagania przy wykonywaniu zamówień. Dobitnym przykładem powyższego jest fakt, iż w ubiegłym roku 2 miljonów skrzynek nie dostarczono importerom palestyńskim, mimo dogodnych warunków zamówień, jedynie dlatego, iż polski przemysł drzewny nie był przygotowany na tak wielkie zamówienia. Należy podkreślić szczególnie dogodne możliwości eksportu do Palestyny tak ze względu na chłonność rynku, jakoteż i na wypłacalność importerów palestyńskich. O chłonności rynku palestyńskiego na artykuły spożywcze świadczy np. wzrost importu cukru, który w r. 1930 wynosił 10.670 tonn, w r. 1931 — 11.097 tonn, w r. 1932 — 12.860 tonn, w r. 1933 — 16.067 tonn. Gdy porównamy eksport cukru z Polski do Palestyny w roku ubiegłym z ogólnym importem tegoż artykułu do Palestyny, okaże się, iż był on minimalny, że nie wykorzystaliśmy faktycznych naszych możliwości eksportowych. Spostrzeżenie to daje się zastosować i do innych artykułów importu palestyńskiego.

Palestyna stanowi pierwszorzędny teren dla ekspansji gospodarczej

i jako kraj o wielkim zasięgu możliwości konsumpcyjnych, i jako kraj, który ze względów geograficznych nadaje się do uprawiania ożywionego handlu tranzytowego.

Zadaniem więc polskich sfer rządowych i gospodarczych jest dalsze pielęgnowanie zainteresowania dla tegoż kraju, który niebawem stanie się najpoważniejszym ośrodkiem życia gospodarczego na Bliskim Wschodzie.

Dr. E. MASCHKE
Jerozolima

PRZEMYSŁ CYTRUSOWY W PALESTYNIE

(pw) Przemysł cytrusowy zajmuje specjalnie ważną pozycję w gospodarce Palestyny. Produkcję cytrusów w Palestynie warto porównać z wielkością ogólnej produkcji cytrusów na świecie. Międzynarodowy handel cytrusami wynosił zaledwie 43 miljony skrzynek, podczas gdy światowa produkcja cytrusów w r. 1933/34 wyniosła 160 miljonów skrzyń. Świadczy to o tem, iż szereg państw znajduje zbyt na swe cytrusy wewnątrz kraju. Ameryka sprzedała na rynku światowym zaledwie 3,5 miljona skrzyń, podczas gdy ogólna jej produkcja wynosiła 47 miljonów skrzyń. Cytrusy więc amerykańskie nie przedstawiają żadnej konkurencji na rynku światowym dla cytrusów palestyńskich. To samo tyczy się i konkurencji ze strony Afryki Płd., Brazylji, i poniekąd Australji. Kraje te dostarczają cytrusy na rynek światowy w sezonie letnim, t. j. nie w sezonie cytrusów palestyńskich.

Głównymi konkurentami Palestyny są Hiszpanja, której eksport cytrusów wynosił w r. 1933/34 — 27 miljonów skrzyń i Włochy, których eksport wynosił w tym okresie 4 miljony skrzyń wobec 5,1 miljonów skrzyń cytrusów eksportowanych przez Palestynę. We wspomnianych krajach przemysł cytrusowy jest tylko jedną z wielu gałęzi gospodarki narodowej, inaczej zaś w Palestynie. Italja, posiadająca 41 miljonów mieszkańców oraz Hiszpanja ze swemi 21 miljonami mieszkańców, mogą skuteczniej starać się o wchłonięcie swej produkcji cytrusów, niż Palestyna, posiadająca zaledwie 1.200.000 ludności. Pozatem kraje te mogą wzamian za ograniczenie produkcji cytrusowej znaleźć ekwiwalent w rozbudowie innej gałęzi ich gospodarki, podczas gdy Palestyna, jako kraj niewielki, ma pod tym względem ograniczone możliwości.

Najlepszym dowodem, iż trudno zwiększyć zbyt wewnątrz kraju, był kryzys produkcji cytrusowej w Hiszpanji w r. 1933. Nastąpił on naskutek wprowadzenia ceł na pomarańcze w Anglji, na podstawie uchwał konferencji w Otawie. W Hiszpanji istnieje jednak tendencja powiększenia we-

wnętrznej konsumpcji cytrusów. Sprawa zbytu dla produkcji cytrusowej przedstawia się pomyślniej dla Italji niż dla Palestyny. W r. 1934 Italja eksportowała 40% swej produkcji cytrusowej na rynki światowe, reszta zaś była skonsumowana w kraju. Pozatem Italja w roku wspomnianym zmniejszyła swoją produkcję cytrusów o 30% w porównaniu z r. 1933. W Palestynie natomiast widzimy zupełnie inną tendencję. Palestyna, posiadająca zaledwie 1.200.000 osób, nie może zwiększyć w znacznej mierze konsumpcji krajowej. Pozatem należy podkreślić, iż w ostatnich latach znacznie zwiększyły się tereny plantowane cytrusami. I tak w r. 1930 plantacje cytrusowe obejmowały 110.000 dunamów, w r. 1933 — 200.000 dunamów, z tego 115.000 w posiadaniu żydów, a 85.000 w posiadaniu Arabów, pod koniec zaś r. 1934 plantacje obejmowały już obszar 250.000 dunamów. W znacznej mierze wzrósł również eksport cytrusów z Palestyny, a mianowicie z 2,5 miljonów skrzynek w r. 1930 do 5,5 miljonów w r. 1933/34. W sezonie bieżącym według szacowań eksport wyniesie 7,3 miljona skrzynek. Biorąc pod uwagę, iż w r. 1932 eksport cytrusów wynosił 46% ogólnej wartości eksportu Palestyny, zrozumiemy jakie znaczenie odgrywa przemysł cytrusowy dla gospodarki tego kraju. Należy przytem wspomnieć, iż w najbliższym roku produkcja cytrusów wyniesie 10 miljonów skrzynek, a za 8 lat ilość wyprodukowanych przez Palestynę cytrusów wyniesie rocznie około 20 miljonów skrzynek.

W okresie 1930/31 konsumpcja cytrusów, mimo kryzysu gospodarczego, wzrosła o 9%. Konsumpcja cytrusów w W. Brytanji wynosiła w r. 1933 ŁP. 28 na głowę, we Francji — ŁP. 12,2, w Szwecji — ŁP. 10,6, w Niemczech — ŁP. 8,2, a w Danji — ŁP. 5,7. Wielka rozpiętość w wielkości konsumpcji cytrusów we wspomnianych krajach świadczy o tem, że istnieją jeszcze znaczne możliwości dla zwiększenia zbytu tychże w rozmaitych krajach. Eksport pomarańczy z Palestyny do Austrji zwiększył się w ubiegłym roku nieznacznie, podczas gdy import z Austrji do Palestyny prawie, że się podwoił. Przyczyną tego jest silna konkurencja ze strony Italji, która ma szczególne przywileje gospodarcze na rynku austrjackim. Fakt ten świadczy wymownie, iż w obecnym okresie decydują, przy zawieraniu traktatów handlowych, nie momenty czysto gospodarcze, lecz przedewszystkiem względy polityczne.

Istnieją 3 możliwości zwiększenia eksportu cytrusów: 1) przez zdobycie nowych rynków, 2) przez rozszerzenie zbytu na rynkach dotychczasowych, albo kosztem innych owoców, lub też przez wypieranie konkurentów, 3) przez zdobycie nowych warstw ludności dla konsumpcji cytrusów. Cytrusy palestyńskie wysyłane zostają już obecnie prawie do wszystkich krajów Europy, a po części również i do Azji i Ameryki. Palestyna napotyka jednak znaczne trudności przy akcji, zmie-

rzającej do zwiększenia swego zbytu na rynkach europejskich, albowiem jako kraj mandatowy nie jest ona w stanie zmusić kontrahenta do wyznaczenia specjalnych kontyngentów dla importu cytrusów. Eksport cytrutów w sezonie 1934/35 w porównaniu z sezonem poprzednim, przedstawiał się, jak następuje:

	1934/35		1933/34	
	tys. skrzynek	%	tys. skrzynek	%
Anglja	5,244	72,0	3,555	64,3
Niemcy	507	7,0	1,329	24,0
Holandja	356	4,9	146	2,7
Francja	173	2,4	40	0,7
Polska	161	2,2	31	0,5
Rumunja	160	2,2	111	2,0
Belgja	128	1,7	35	0,6
Norwegja	115	1,6	51	0,9
Szwecja	106	1,4	48	0,9
Danja	62	0,8	78	1,4
Czechosłowacja	49	0,7	6	0,1
Szwajcarja	42	6,6	11	0,2
Inne kraje	183	2,5	94	1,7
Razem	7,286	100	5,535	100

Rząd szwedzki zwolnił ostatnio grejpfruty palestyńskie z opłat celnych przy wwozie do Szwecji. Wpłynie to napewno na zacieśnienie stosunków gospodarczych między Szwecją a Palestyną. Palestyna importować będzie ze Szwecji przedewszystkiem maszyny SKF (ASEA, automobile Volvo, obrabiarki i t. d.). Dotychczas eksport cytrusów z Palestyny do Szwecji był minimalny. Szwecja importowała owoce cytrusowe przeważnie z Hiszpanji i Italji.

Produkcja cytrusowa odgrywa pierwszorzędną rolę w gospodarce palestyńskiej. Rząd mandatowy czerpie też coraz znaczniejsze dochody z tej gałęzi produkcji. W ubiegłym roku dochody rządu palestyńskiego ze zbioru cytrusów wynosiły ŁP. 350.000.

Dr. Inż. H. JAKOBOWITZ
Tel-Awiw

KOMUNIKACJA POCZTOWA I TELEGRAFICZNA W PALESTYNIE

(pw) Właściwa komunikacja pocztowa i telegraficzna w Palestynie powstała dopiero po wojnie światowej, kiedy to Palestyna oddana została pod administrację władzy mandatowej.

Przed wojną za czasów tureckich aparat pocztowy i telegraficzny nie był należycie rozbudowany i posiadał szereg rażących defektów. W większych miastach jak w Jerozolimie i Jaffie państwa europejskie utrzymywały własne urzędy pocztowe.

Po zdobyciu Palestyny przez Anglików, ci ostatni zreorganizowali i przebudowali na wzór angielski urządzenia pocztowe i telegraficzne. Obecnie Palestyna, jako kraj mandatowy, jest członkiem Międzynarodowej Unji Pocztowej, wydaje własne znaczki pocztowe i otrzymuje z tego tytułu rok rocznie znaczne dochody.

Dochody poczty palestyńskiej w latach ostatnich przedstawiały się jak następuje:

	1923	1930	1931	1932	1933
	w funtach palestyńskich				
Dochody	111.000	220,000	210,050	220,000	276.172
Rozchody	98,000	147,000	149,000	154,000	172,399
Dochód czysty	13,000	73.000	61,000	66,000	103.773

Jak widać z powyższej tabeli poczta przynosi poważne zyski rządowi palestyńskiemu.

Należy przypuszczać, iż dochody te wzrosną wraz z powiększeniem się ruchu imigracyjnego do Palestyny oraz ogólnem ożywieniem handlowem kraju.

Poczta w Palestynie w końcu 1933 r. posiadała 42 urzędy pocztowe oraz 18 agentur. O natężeniu ruchu pocztowego i telegraficznego w Palestynie w roku 1933 świadczą następujące dane:

	Wewnątrz kraju	do Anglji	z Anglji	z innych krajów	do innych krajów	Ogółem
Listy	6.014,700	866.700	635,200	5.959.800	4.240,000	17.716 700
Karty pocztowe	207 000	26.000	35,200	560.000	537,000	1.376.400
Telegramy	45 300	27.100	21.400	100,300	112,900	307,000

O stałym wzroście ruchu pocztowego w ostatnich latach świadczy następująca tabela:

	1923	1930	1931	1932	1933
Listy	4.900,000	11,800,000	10.800,000	12,400.000	17.700,000
Karty pocztowe	700,000	900,000	800.000	900,000	1.400.000
Druki	3,000.000	6.200,000	5.800.000	6.500,000	9,600,000

Ostatnio wprowadzono znaczne ulepszenia w doręczaniu listów, a mianowicie: w Jerozolimie, Tel-Awiwie i Jaffie poczta doręczana jest trzy razy dziennie.

W Jaffie wybudowano wielki gmach pocztowy, który jest dostosowany do stale wzmagającego się ruchu pocztowo-telegraficznego kraju, natomiast urząd pocztowy w Tel-Awiwie nie jest odpowiedni dla tak znacznego ośrodka handlowego.

Generalna Dyrekcja Pocztowa już niejednokrotnie przyrzekała, iż wkrótce wybuduje okazały i wielki gmach pocztowy w Tel-Awiwie. Przyrzeczenia te jednak dotychczas nie zostały zrealizowane. To samo dotyczy urzędu pocztowego w Jerozolimie.

Niezadawalający jest stan doręczania poczty w kraju. Listy z Tel-Awiwu do Jerozolimy (60 klm. odległości) albo z Tel-Awiwu do Hajfy (130 klm.) dostarczane są w przeciągu 2—3 dni. Dopiero ostatnio wprowadzono rozmaite ulepszenia i poniekąd usprawniono przesyłkę pocztową.

Kursujące autobusy między Tel-Awiwem a Jerozolimą, przewoziły listy w przeciągu 3—4 godziny, tworząc znaczną konkurencję dla poczty palestyńskiej co zmusiło Generalną Dyrekcję Pocztową do zainteresowania się usprawnieniem doręczania przesyłek pocztowych.

Za list przesłany autobusem z Tel-Awiwu do Jerozolimy płacono dotychczas 3 piastry (6 razy więcej niż zwykły list pocztowy).

Gorzej jeszcze przedstawia się komunikacja pocztowa między kolonjami. Główną przyczyną tego stanu rzeczy jest to, że urzędy pocztowe przesyłają przesyłki pocztowe koleją, przyczem wagony pocztowe kursują zaledwie jeden lub dwa razy dziennie.

Należy jednak podkreślić, że Generalna Dyrekcja Pocztowa wprowadza jednak stale i systematycznie ulepszenia. Tak np. od końca lutego ub. r. między Rechowot, Nes Ziona, Riszon le Zion i Tel-Awiwem poczta przesyłana jest dwa razy dziennie przy pomocy autobusów, co znacznie przyspiesza jej doręczanie.

Również i w wysyłce poczty zagranicę zostały wprowadzone ulepsze-

nia. I tak dwa razy w tygodniu poczta wysyłana jest okrętami towarzystwa Lloyd Triestino i Messagerie Maritime, a począwszy od lutego 1934 poczta przesyłana jest również i okrętem „Polonja". Poczta przewożona jest okrętem do Aten a stąd kolejami pośpiesznemi do różnych ośrodków Europy Wschodniej i Środkowej. Począwszy od 1 stycznia 1934 r. ulepszono znacznie komunikację pocztowo-lotniczą z Palestyny do Europy. Obecnie cztery razy tygodniowo wysyłana jest poczta lotnicza z Palestyny do Środkowej Europy. Należy przytem podkreślić, iż listy lotnicze do 10 gr. wagi są wysyłane z Palestyny do Europy po cenie nominalnej, t. j. po cenie listów zwykłych (15 milsów).

Opłaty pocztowe, które odpowiadają międzynarodowym stawkom pocztowym są podzielone na trzy stopnie: taryfa I — w Palestynie i do Transjordanji (Transjordanja ma samodzielną dyrekcję pocztową), taryfa II — pomiędzy Palestyną a Anglją, taryfa III — droższa — pomiędzy Palestyną a pozostałemi krajami.

50 urzędów telegraficznych jest obecnie czynnych w Palestynie.

O natężeniu ruchu telegraficznego świadczą następujące dane: W roku 1923 nadano 241.000 depesz, w 1930 — 264.000, w 1931 — 256.000, w 1932 — 253.000, w 1933 — 308.000.

Mały stosunkowo wzrost ilości przesłanych depesz w ciągu ostatniego dziesięciolecia tłumaczy się tem, iż komunikacja telefoniczna w okresie wspomnianym znacznie odciążyła ruch telegraficzny.

O natężeniu ruchu telefonicznego świadczą następujące dane: W roku 1923 było 1.100 połączeń telefonicznych, w 1930 — 4.300, w 1931 — 4.600, w 1932 — 5.300, w 1933 — 6.200. Długość sieci telefonicznej i telegraficznej na dzień 30 listopada 1933 r. wynosiła 1.102.067 km.

Taryfa telefoniczna wewnątrz kraju jest uzależniona od odległości. Istnieje również komunikacja telefoniczna z krajami ościennemi jak Syrją, Egiptem i Transjordanją.

W sprawie małych banków w Palestynie

(sm) Sprawa dalszego bytu licznych małych banków, które powstały w wielkiej ilości w ciągu ostatnich kilku lat „prosperity", jest obecnie szeroko omawiana na łamach prasy palestyńskiej.

Była ona również ostatnio przedmiotem obrad specjalnej Rady Bankowej, wyłonionej przez Wysokiego Komisarza dla zbadania działalności banków w Palestynie.

Należy zaznaczyć, że posiedzenie Rady, która zajmuje się opraco-

waniem prawnych przepisów dla banków było tajne. Nikt z osób bezpośrednio zainteresowanych nie został na to posiedzenie zaproszony i, podczas gdy interesy wielkich banków były na posiedzeniu odpowiednio reprezentowane, mniejsze banki nie miały swoich rzeczników.

Rada Bankowa powzięła szereg rezolucyj, z których najważniejsza jest, że banki nie mogą operować mniejszym kapitałem jak ŁP. 25.000.— w gotówce. Instytucje bankowe, egzystujące o kapitale zakładowym mniejszym, aniżeli podane minimum, muszą w ciągu roku powiększyć swój kapitał do ŁP. 10.000.—, a w rok później względnie po dwóch latach zwiększyć go do ŁP. 25.000.—. W razie niewypełnienia powyższego warunku następuje przymusowa likwidacja. Celem obrony swych interesów kilkanaście małych banków utworzyło własny związek, który przedłożył rządowi palestyńskiemu obszerny memorjał, we wspomnianej sprawie. Memorjał dowodzi, iż przymusowe minimum kapitału nie jest środkiem przeciwko rzeczywistym i przypuszczalnym niebezpieczeństwom, jakim to ma zapobiec.

Zdaniem autorów memorjału, wszelkie niebezpieczeństwa — wynikające z dysproporcji między kapitałem a zobowiązaniami, w wypuszczaniu premij, w ryzykownych lub unieruchomionych inwestycjach, w przyznawaniu długoterminowych pożyczek z krótkoterminowych funduszów — nie mają żadnego związku z jakiemkolwiek minimum kapitału gotówkowego w banku. Wiadomo, że banki z wielkimi kapitałami również uprawiają wszystkie te niepożądane manipulacje, a więc większy kapitał nie jest środkiem zapobiegawczym i wymienione nadużycia wymagają ogólnego prawodawstwa bankowego. Znaną jest rzeczą, iż do tej chwili nie zanotowano bankructwa wśród mniejszych banków w Palestynie, niema też powodu obawiać się ich na przyszłość.

Memorjał podkreśla, iż małe banki spełniają bardzo ważne funkcje w życiu handlowem Palestyny, albowiem u nich zaciągają pożyczki drobni kupcy, rzemieślnicy, robotnicy, rolnicy, dla których mała kilkumiesięczna pożyczka decyduje o dalszem powodzeniu. Liczni klienci wielkich banków, obecnie właściciele pomyślnie prosperujących przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, ugruntowali swoje przedsiębiorstwa dzięki pożyczkom zaciągniętym kilka lat temu w małych bankach.

Około 20 małych banków (o kapitale zakładowym od ŁP. 1—8 tys.) posiadają 12 tys. klientów, o których to ani średnie banki (z kapitałem od ŁP. 10—50 tys.), ani też większe banki nie dbałyby. Zmuszanie małych banków do powiększenia kapitału przyniesie podwójną szkodę. Po pierwsze nie będąc już małym bankiem nie mogłyby obsługiwać swych małych klientów, którzy byliby wtedy zmuszeni udawać się do lichwiarzy. Z drugiej strony banki zmuszone do powiększenia swego kapitału będą musiały

powiększyć sztucznie swój obrót, bądź przez ofiarowanie większego procentu dla wkładów, bądź też przez angażowanie się w interesach spekulacyjnych.

Memorjał podkreśla następnie, że kraje bardziej rozwinięte gospodarczo wymagają minimum kapitału zakładowego w gotówce ŁP. 10.000, podczas gdy w Palestynie konieczne będzie ŁP. 25.000, co jest zdaniem autorów memorjału niczem nieusprawiedliwione, a pozatem, jeżeli nowe prawodawstwo bankowe ma być wprowadzone w życie, to winno tyczyć się przyszłych a nie istniejących już instytucyj bankowych.

Autorzy memorjału zgadzają się na kontrolę o wiele ściślejszą niż tą jaką proponuje komitet, chętnie przyjmą ustaloną proporcję między kapitałem, zobowiązaniami a obrotem oraz kontrolę książek, ograniczenie zakupów ziemskich i długoterminowych pożyczek, proszą nawet o czynną kontrolę rządową nad ich interesami, lecz protestują przeciwko wysiłkom pozbawienia ich egzystencji.

Import produktòw spożywczych do Palestyny

(pw) Konsumpcja produktów spożywczych w Palestynie wzrasta z roku na rok, co stoi w związku nietylko z silnem natężeniem imigracji, ale również w związku z podniesieniem się standardu życiowego ludności arabskiej.

Szczególnie zaznaczył się wzrost importu mleka, masła, sera, jaj, drobiu, owoców, mięsa i t. p. O zwiększeniu się konsumpcji artykułów spożywczych u Arabów, świadczy najlepiej fakt wzrostu importu t. zw. symny, t. j. masła gotowanego, które jest używane wyłącznie przez Arabów. I tak import symny w r. 1934 wynosił 675 tonn wartości ŁP. 50.000, podczas gdy import tegoż artykułu w r. 1933 wynosił 420 tonn o wartości ŁP. 40.000. Nastąpił więc wzrost pod względem ilości o 61%, a pod względem wartości o 25%. Również ze wzrostu importu sera, spożywanego w wielkich ilościach przez Arabów, można wnioskować o coraz lepszem ich odżywianiu się. I tak w r. 1934 import sera wynosił ŁP. 58.000, czyli wzrósł o 39% w porównaniu z r. 1933.

Import jaj w roku ubiegłym wynosił 57 miljonów sztuk, wobec 34 miljonów sztuk, importowanych w r. 1933. Podobnież wzrósł import masła, a mianowicie z 875 tonn w r. 1933 do 1.775 tonn w r. 1934.

Palestyna w roku ubiegłym importowała również znaczne ilości owoców. Import jabłek przedstawiał wartość około ŁP. 100.000, a import owoców suszonych wzrósł o 44% pod względem ilościowym, a o 75% pod względem wartości. Mimo coraz większego zapotrzebowania na kartofle,

wzrost importu tychże już wkrótce ustanie, albowiem tereny obsadzone kartoflami coraz się zwiększają. W sezonie 1933/34 zbiór kartofli w Palestynie wynosił 2.500 tonn, wobec 1.100 tonn w sezonie poprzednim. Wartość importu bydła na ubój wynosił w r. 1934 około ŁP. 350.000, czyli o 100% więcej niż w r. 1933.

Dał się natomiast zaznaczyć spadek w przywozie zbóż. I tak w roku ubiegłym importowano zboża wartości ŁP. 612.000 wobec ŁP. 825.000 w roku poprzednim.

Wartość importowanej w r. 1934 mąki pszennej wynosiła ŁP. 232.000 wobec ŁP. 264.000 w roku poprzednim.

Ogółem w r. 1934 wzrósł import artykułów przemysłu rolnego do kwoty 2,7 miljona funtów, wobec 2,3 miljona funtów w roku poprzednim. Wobec stałej dysproporcji między importem a eksportem Palestyny, należałoby dbać o zastąpienie importowanych artykułów przemysłu rolnego własną produkcją rolną. Palestyna nie wykorzystała jeszcze dotychczas wielkich obszarów, nadających się szczególnie do intensywnej gospodarki rolnej.

Zadaniem więc sfer gospodarczych będzie dalsze usiłowanie w kierunku rozbudowy gospodarki rolnej w Palestynie.

Rozwój spółdzielni „Tnuwa"

(pw) Spółdzielnia rolnicza „Tnuwa" rozszerza stale swoją działalność. W chwili obecnej „Tnuwa" jest odbiorcą produktów 98 osiedli rolnych. Ilość mleka, dostarczonego przez wspomniane osiedla w r. 1931 wynosiła 4.267.000 litrów, w r. 1934 — 8.523.000. W r. 1935 ilość ta wzrośnie do 16.000.000 litrów. W r. 1934 spółdzielnia „Tnuwa" uzyskała ze sprzedaży jaj, drobiu i owoców ŁP. 102.000, podczas gdy w r. 1931 — ŁP. 56.528. Wartość sprzedanego mleka przez spółdzielnię „Tnuwa" w r. 1934 wynosiła ŁP. 189.000, podczas gdy w r. 1931 suma ta wyniosła ŁP. 90.115. Rozwój gospodarki mlecznej był większy w okresie 1931—1934 niż rozwój hodowli drobiu i uprawy owoców, a mianowicie: gospodarka mleczna powiększyła się o 110%, a hodowla drobiu i uprawa owoców o 80%. W ostatnich latach nastąpił również znaczny rozwój hodowli owiec. W r. 1934 spółdzielnia „Tnuwa" otrzymała ze wspomnianych osiedli 130.000 litrów mleka owczego, a w r. 1935 — 220.000 litrów.

Spółdzielnia „Tnuwa" przerabia mleko owcze na bryndzę. Głównym ośrodkiem produkcji mleczarskiej w Palestynie jest Emek Izreel. Należy zaznaczyć, iż w związku ze stałym napływem imigracji żydowskiej, wzra-

sta zapotrzebowanie na produkty mleczarskie. Z tego też względu ceny tych produktów znacznie wzrosły.

Dzięki inicjatywie spółdzielni „Tnuwa" w szeregu kolonji powstają obecnie wielkie mleczarnie, uposażone w najnowocześniejsze urządzenia techniczne. W mleczarniach tych z mleka wytwarzać się będzie najrozmaitsze produkty, które dopiero w gotowym stanie będą przewożone do większych miast. W roku bieżącym zaprowadzono w 8 osiedlach Emek Izreel i 3 osiedlach Judei specjalne aparaty elektryczne, do chłodzenia mleka. Jeśli eksperyment ten uda się, wówczas podobne aparaty będą zainstalowane i w innych osiedlach. W roku ubiegłym rozbudowano również istniejące miejskie mleczarnie. W Jerozolimie buduje się obecnie nową mleczarnię, która ma być wykończona w ostatnich miesiącach b. r. Będzie ona uposażona w nowoczesne maszyny i będzie mogła w sobie pomieścić 5.000 litrów mleka dziennie. Spółdzielnia „Tnuwa" powiększyła w roku bieżącym swoje inwestycje. Ogółem inwestycje „Tnuwy" w roku 1934 wynosiły ŁP. 29.300, w tem ŁP. 15.100 przeznaczono na gmachy i place, a ŁP. 14.200 na maszyny. W roku bieżącym spółdzielnia „Tnuwa" wyznaczyła kwotę ŁP. 43.850 na konieczne inwestycje, w tem ŁP. 6.650 na zakup gruntów, ŁP. 23.850 na wzniesienie budynków i ŁP. 13.350 na zakup maszyn.

W r. 1934 spółdzielnia „Tnuwa" sprzedała 4.300.000 jaj, podczas gdy w r. 1931 ilość sprzedanych jaj wynosiła 3.313.000. Spółdzielnia „Tnuwa", mimo swego szybkiego rozwoju, w bardzo małym stopniu zaspakaja zapotrzebowanie rynku palestyńskiego na warzywa. W posiadaniu żydowskiem znajduje się zaledwie 1.000 dunamów gruntu pod uprawą warzyw. Spółdzielnia „Tnuwa" uzyskała ze sprzedaży warzyw w r. 1934 ŁP. 25.500, podczas gdy w r. 1931 kwota uzyskana z tego tytułu wynosiła ŁP. 10.630.

W r. 1934 spółdzielnia „Tnuwa" sprzedała winogrona za sumę ŁP. 15.000. Zapotrzebowanie na winogrona stale wzrasta, gdyż winogrona sprzedawane przez spółdzielnię „Tnuwa" odznaczają się swą wysoką jakością i konsument szybko się do nich przyzwyczaja. Spółdzielnia „Tnuwa" sprzedaje też pokaźne ilości miodu. I tak w r. 1934 sprzedała ona 63 tonny miodu. W roku bieżącym ilość sprzedanego miodu wyniesie około 120 tonn. Ilość uli podwoiła się w ciągu ostatnich dwóch latach.

Eksport spółdzielni „Tnuwa" stale maleje, co stoi w związku z rozbudową rynku wewnętrznego. W r. 1934 eksport spółdzielni „Tnuwa" wynosił ŁP. 1.400, podczas gdy w r. 1930 wynosił on ŁP. 930.

W r. 1934 spółdzielnia „Tnuwa" importowała produkty mleczarskie za sumę ŁP. 214.127, podczas gdy w r. 1931 za ŁP. 78.529. Import produktów mleczarskich, importowanych przez spółdzielnię „Tnuwa", wzrósł w okresie 1931—1934 o 172%.

W r. 1934 spółdzielnia „Tnuwa" importowała 56.982.000 jaj za

ŁP. 105.600, podczas gdy w r. 1931 import ten wynosił 6.567.000 jaj za ŁP. 15.900. Tak więc import jaj wzrósł w okresie 1931—1934 o 560%. W ubiegłym roku import drobiu wynosił ŁP. 776.352, podczas gdy w r. 1931 wynosił on ŁP. 40.223. W pierwszym kwartale b. r. spółdzielnia „Tnuwa" importowała 339.198 sztuk drobiu (z Iraku 226.000, z Syrji 127.000, z Rumunji 6.000, z Bułgarji 4.500). W okresie styczeń—luty 1935 importowała spółdzielnia „Tnuwa" produkty mleczarskie za ŁP. 42.840, wobec ŁP. 31.080 w tym samym okresie 1934 r. We wspomnianym okresie „Tnuwa" importowała 13.945.000 jaj wobec 10.620.000 importowanych w tym samym okresie 1934 r. W okresie styczeń—luty b. r. „Tnuwa" importowała owoce za ŁP. 163.000 i kartofle za ŁP. 173.150.

Wyroby metalowe na rynku palestyńskim

(pw) W Palestynie brak rud żelaznych. Fakt ten ze względu na coraz to wzmagający się ruch budowlany, wpływa na wzrost importu wyrobów żelaznych i stalowych do Palestyny. Wzrost importu artykułów żelaznych i stalowych dał się szczególnie zaznaczyć w roku ubiegłym, w którym wartość jego przekroczyła sumę 1,3 miljona funtów palestyńskich i była większa o 80% od wartości importu tychże artykułów w roku 1933, a o 350% od importu tychże artykułów w roku 1932.

Import poszczególnych artykułów żelaznych i stalowych w okresie 1932—1934 przedstawiał się jak następuje:

	r. 1932	r. 1933	r. 1934
	w funtach palestyńskich		
Rury żelazne	1,609	4.113	8,661
żelazo nieobrobione	66,558	174,319	371,152
Dźwigi	30.125	65,777	149,452
Blacha żelazna	23,994	45.710	75,384
Wyroby emaljowane	7,854	10.604	13,616
Gwoździe i śruby	23.485	25,582	32,903
Piece	15.696	29.118	44,510
Rury żelazne i ich łączniki	118.977	214,958	357 032
Drut żelazny i siatki	25.954	50,582	68.045
Inne wyroby żelazne i stalowe	65.625	108,931	198,451
Ogółem	378,867	729,964	1,319,206

Wzrósł również import rur żelaznych, co stoi w związku z robotami drenażowemi i kanalizacyjnemi.

W znacznej mierze wzrósł też import wyrobów z innych metali, a mianowicie: z ŁP. 145.000 w r. 1933 do ŁP. 224.000 w r. 1934. Import innych metali przedstawiał się w okresie 1932—1934 jak następuje:

	r. 1932	r. 1933	r. 1934
	w funtach palestyńskich		
Płyty aluminiowe	1,540	8,262	10,549
Wyroby aluminiowe	7,226	11,064	12,850
Mosiądz i płyty miedziane	16,889	11,192	17,836
Wyroby mosiężne i miedziane	16,889	30,468	30,391
Wyroby z ołowiu	3,283	4,854	8,728
Wyroby niklowe	4,866	13,884	27,286
Płyty cynowe	32,664	42,830	64,303
Wyroby cynowe	4,838	9,975	11,932
Płyty cynkowe i inne wyroby z cynku	3,434	5,867	9,908
Czcionki	3,526	5,483	13,357
Inne wyroby metalowe	2,946	5,463	16,769
Ogółem	78,424	145,322	223,909

Import płyt mosiężnych i miedzianych wzrósł znacznie w roku ubiegłym, albowiem istniejące w Palestynie fabryki przetworów metalowych zużywają wielkie ilości tych surowców. Tem się też tłumaczy, iż import gotowych wyrobów mosiężnych i miedzianych, mimo większego zapotrzebowania rynku Palestyny, częściowo zmalał. Fabryki palestyńskie bowiem coraz bardziej pokrywają zapotrzebowanie wewnętrzne.

Przemysł mydlarski w Palestynie

(pw) Palestyński przemysł mydlarski stale zmniejsza swą produkcję. Stoi to w związku z wprowadzeniem ceł ochronnych na mydło w Egipcie, który dotychczas był największym odbiorcą mydła palestyńskiego. I tak wartość produkcji mydła w Palestynie spadła z ŁP. 214.000 w r. 1929 do ŁP. 117.000 w r. 1931. Od r. 1931 następuje nadal kurczenie się produkcji mydła w Palestynie, o czem świadczą następujące dane:

	ilość tonn	wartość ŁP.
r. 1931	3.856	117.393
r. 1932	3.598	104.830
r. 1933	2.748	75.531
r. 1934	2.864	69.368

Sytuacja gospodarcza Syrji

(g) W czasie objęcia urzędowania przez Wysokiego Komisarza Syrji i Libanu kraje te przeżywały silny kryzys ekonomiczny. Następne trzy lata wielkiej posuchy zrujnowały doszczętnie hodowców i wieśniaków. Pierwszą troską Wysokiego Komisarza było ożywienie życia gospodarczego Syrji i Libanu.

Syrja posiada trzy wielkie źródła dochodu: rolnictwo, turystyka i tranzyt. Dzięki ożywionemu ruchowi turystycznemu rozwija się pomyślnie przemysł hotelarski. Ruch pasażerski i towarowy zwiększył się w 1934 roku o 20% w stosunku do 1933 roku.

Wysoki Komisarz Syrji, chcąc przyjść z pomocą bezrobotnym, dał do dyspozycji rządu następujące sumy: L.S. 80.000 na ukończenie budowy liceum w Damaszku i L.S. 30.000 na budowę muzeum archeologicznego.

Z prac już ukończonych należy wymienić przeprowadzenie linji kolejowej na północ Syrji, która ułatwia tranzyt z okolicą Mosul, linję kolejową Damaszek—Bagdad i liczne ulepszenia przeprowadzone w porcie Bejrut, do którego mogą obecnie zawijać okręty o wielkim tonażu.

W 1934 roku we wszystkich okolicach Syrji z wyjątkiem płaskowzgórza Houran, gdzie wielka posucha wyrządziła dotkliwe straty rolnikom, zbiory wypadły b. pomyślnie. Okolice północnej części Haute Djerich dostarczyły 60.000 t. zboża, co łącznie ze zbiorami zboża z innych części Syrji nietylko pokrywa zapotrzebowanie kraju, ale również pozostaje pewna nadwyżka, którą eksportuje się do Palestyny.

Okolica Iblid dostarczyła 22.000 tonn bawełny, którą prawie w całości wywieziono na rynki europejskie.

W celu ulżenia losowi rolników rząd syryjski czyni wysiłki w kierunku wzmożenia eksportu rolnych produktów na rynki francuskie bez uiszczenia opłaty celnej. Rolnicy przy eskporcie produktów rolnych korzystają z wielkich kredytów.

W dziedzinie podatków rząd poczynił również wiele zmian na korzyść płatników. Zredukował on podatek gruntowy i dziesięciną o 10%. Przewiduje się ustanowienie specjalnej komisji złożonej z wyższych urzędników państwa i członków izb handlowych, zadaniem której będzie opracowanie nowego systemu ściągania dziesięciny.

Deficyt w 1931 roku wynosił 741 miljonów, zmniejsył się w 1934 roku do 425 miljonów. Stosunek importu do eksportu pozostaje jeszcze ciągle 3,7 : 1.

Delegat Generalny Wysokiego Komisarza, p. Lagarde, podpisał

umowę, na mocy której traktat celny między Syrją a Japonją został przedłużony na dwa miesiące, licząc od dnia 27 marca. Jak wiadomo, Japonja wystąpiła z Ligi Narodów w 1933 roku i miała korzystać ze zniżonej taryfy celnej, zastrzeżonej dla członków Ligi Narodów, w ciągu dwóch lat po wystąpieniu z niej.

Termin ten upływał 27 marca 1935 r. i towary japońskie miały podlegać podwyższonej taryfie celnej. Zostały nawiązane układy handlowe w celu przedłużenia traktatu celnego między Syrją a Japonją na dalsze dwa miesiące.

W myśl dezyderatów kupców, przystąpiono do przekształcenia taryfy celnej ad valorem na taryfę specyficzną.

Dla poparcia produkcji krajowej i rozwoju handlu z krajami ościennemi niektóre surowce przy imporcie do Syrji zostały zwolnione z opłaty celnej, inne zaś korzystają ze zniżonej stawki celnej.

Sytuacja gospodarcza Iraku

(pw) życie gospodarcze Iraku coraz bardziej się intensyfikuje. Zaznacza się to we wszystkich gałęziach produkcji. Handel zagraniczny Iraku w pierwszej połowie roku budżetowego 1934/35 przedstawiał się, jak następuje:

	1/2 r. budż. 1934/35	1/2 r. budż. 1933/34
	w miljonach dinarów	
Import	2,86	2,88
Eksport	1,81	1,64
Nadwyżka importu nad eksportem	1,05	1,24

W bieżącym roku zmniejszył się import do Iraku wyrobów żelaznych, które w znacznej mierze sprowadzane były dotychczas przez Iraq Petroleum Company. Zmalał również import kawy i konserwów. Wzrósł natomiast znacznie import produktów przemysłowych, w szczególności maszyn, narzędzi rzemieślniczych, aparatów elektrycznych, farb, wyrobów włókienniczych i wyrobów papierniczych. W bieżącym roku (I półrocze) eksport daktyli z Iraku wzrósł do 174.000 dinarów, podczas gdy w tym samym okresie roku ubiegłego eksport tychże wynosił 144.000 dinarów. Eksport jęczmienia w pierwszym półroczu r. b. wynosił 488.000 dinarów, podczas gdy w tym okresie roku ubiegłego wynosił on 145.000. Handel tranzytowy wynosił w I półr. r. b. 1,8 miljonów dinarów, podczas gdy w tym samym okresie roku ubiegłego wynosił on 1,45 miljona dinarów.

Daktyle iraskie mogą pokryć zapotrzebowanie całego rynku światowego. Według oszacowań, eksport daktyli iraskich w roku bieżącym wyniesie 140.000 tonn. Sfery gospodarcze Iraku projektują utworzenie w Bagdadzie t. zw. giełdy daktylowej, by się w ten sposób uniezależnić od giełdy owocowej w Londynie.

Zbiór bawełny w Iraku w roku ubiegłym znacznie wzrósł i wynosił 2.000 beli.

Wybudowanie rurociągu naftowego również przyczyniło się do zintensyfikowania gospodarki Iraku. Między innemi wpłynęło to na ożywienie rolnictwa, zwłaszcza na terenach, leżących w pobliżu rurociągu.

Sfery gospodarcze Iraku z niecierpliwością oczekują zrealizowania projektu budowy linji kolejowej Hajfa—Bagdad. Należy zaznaczyć, iż Anglja jest również bardzo zainteresowana w budowie wspomnianej kolei, a to ze względów strategicznych.

Rząd iraski przystępuje obecnie do opracowania planu rozbudowy gospodarki narodowej, podobnie jak to uczynił rząd turecki.

Sytuacja gospodarcza Turcji

(g) We wszystkich odcinach życia gospodarczego Turcji daje się zauważyć znaczna poprawa.

Obroty handlowe, dokonane między Turcją a zagranicą, wykazały w stosunku do roku 1933 zwyżkę 8 miljonów Ltqs.

Dochody w budżecie Turcji za rok 1934 wykazują również nadwyżkę, wyrażającą się w sumie 24 miljonów Ltqs. Nadwyżkę tę należy zawdzięczać głównie zwiększonym wpływom z tytułu podatku ziemskiego, dochodowego, konsumpcyjnego i zwiększonym dochodom monopoli.

Zwiększony wpływ podatków i osiągnięta równowaga budżetowa wpłynęły dodatnio na uzdrowienie monety tureckiej.

Na rynku monetarnym w 1934 r. panowało większe ożywienie, niż w roku 1933. Dał się odczuć duży popyt na waluty oraz duże zapotrzebowanie na pożyczki długoterminowe. Ilość udzielonych pożyczek była większa w 1934 r. niż w 1933. Banki udzieliły otwartych kredytów różnym przedsiębiorstwom na sumę o 5 miljonów Ltqs większą, niż w 1933 r.

Wzrosła też w znacznej mierze zdolność płatnicza dłużników.

Bilans handlowy Turcji za 1934 r. był dodatni. Nadwyżka eksportu nad importem wynosiła 6 miljonów Ltqs. Eksport w 1934 r. wyniósł 92 miljony, import zaś — 86 miljonów. Odnośne cyfry dla roku 1933 przedstawiają się jak następuje: 96 miljonów i 74½ miljona; nadwyżka więc wynosi 21,5 miljona na korzyść eksportu. Eksport w 1934 r. spadł o 4 miljony w stosunku do roku 1933.

W ciągu 5 miesięcy 1934 r. (sierpień — styczeń) Turcja wywiozła towary na sumę 59 miljonów funtów, podczas gdy w tym samym okresie roku ubiegłego — na 54 miljony funtów. Nadwyżka więc w 1934 r. wynosi 5 miljonów.

Zbiór winogron w 1934 r. był zupełenie zadawalający i był wyższy o 25%, niż w roku poprzednim.

Zbiór tytoniu w 1934 r. był mniejszy, niż w roku 1933, lecz dzięki zwyżce cen tego artykułu plantatorzy tytoniu nie ponieśli strat.

Zbiór i cena bawełny były w roku 1934 2,5 razy większy, niż w 1933 roku.

Eksport zbóż jest również większy, niż w roku ubiegłym. Cena zbóż podniosła się o 30—50%.

W 1934 r. zbiór orzeszków był mniejszy, niż w 1933 r. o 30%.

W 1934 r. przeprowadzono szereg prac, zmierzających do uprzemysłowienia kraju.

Rozpoczęto w Istambule budowę fabryki szkła do okien i szkła butelkowego, w Kayseri wzniesiono fabrykę płótna, w Izmit — fabrykę papieru.

Fabryki te będą uruchomione w ciągu bieżącego roku.

W Turhal rozpoczęto budowę cukrowni.

Produkcja cukru w Turcji w 1934 r. wyniosła 60.000 t. i pokryła prawie całkowicie zapotrzebowanie kraju. Wartość produkcji da się określić cyfrą 5 miljonów Ltqs.

W Keciburku znajduje się fabryka siarki. Przewiduje się, że produkcja tej fabryki pokryje zapotrzebowanie kraju.

Produkcja węgla jest większa w 1934 r. o 436.162 t., niż w 1933 r. Ogólna ilość wydobytego węgla w 1934 wynosi w Turcji 2.288.269 t. Zużycie węgla w kraju wyniosło 960.000 t. Konsumpcja węgla w kraju była większa o 12.000 t., niż w roku ubiegłym. Również wywóz był większy o 210.000 t. Zwiększone zapotrzebowanie węgla w Turcji tłumaczy się uruchomieniem szeregu fabryk.

Uprzemysłowienie Turcji

(pw) Twórca nowej Turcji, Kemal Pasza, przeprowadził nietylko odrodzenie polityczne swego kraju, ale również przedsięwziął szereg kroków w kierunku podniesienia stanu kulturalnego i gospodarczego. Naskutek inicjatywy Kemala Paszy opracowano plan pięcioletni rozbudowy gospodarki tureckiej. Plan ten zmierza przedewszystkiem w kierunku uprzemysłowienia Turcji. Turcja jest obecnie, poza Palestyną, jedynym krajem w kompleksie krajów Bliskiego Wschodu, w którym uprzemysło-

wienie następuje w szybkiem tempie. Podczas gdy w Palestynie uprzemysłowienie kraju jest zasługą inicjatywy prywatnej, w Turcji powstało ono dzięki inicjatywie rządu. Rząd wyznacza w budżecie pokaźne kwoty na popieranie i rozbudowę przemysłu krajowego. Ogłoszone ostatnio dane, dotyczące przemysłu tureckiego, są ciekawe ze względu na stałą i systematyczną rozbudowę tej gałęzi gospodarki. Dane te dotyczą r. 1933. Dotychczas jeszcze nie zostały opublikowane dane odnośnie r. 1934. Jednak już zgóry stwierdzić można dalszy postęp w kierunku uprzemysłowienia kraju.

W ubiegłym roku wzrosły inwestycje w przemyśle tureckim o około 15%. Obecny stan przemysłu tureckiego przedstawia się, jak następuje:

	Ilość przedsiębiorstw	Kapitał inwestowany	Wartość produkcji
		w milionach funtów turec.	
Przemysł spożywczy	614	21,80	91,42
Przemysł włókienniczy	335	8.66	20,91
Produkcja materjałów budowlanych	115	5.52	6,61
Przemysł metalurgiczny	77	1,75	3.47
Przemysł chemiczny	54	2,86	5.09
Przemysł papierniczy	41	2 07	2,29
Przedsiębiorstwa budowlane	18	2,49	3,32
Przemysł hutniczy	18	9.79	10,39
Różne	107	8,01	11,83
Ogółem	1,379	62,75	155,33

W przeliczeniu na złote polskie okaże się, iż kapitał inwestowany w przemyśle tureckim wynosi 270.000.000 zł., a wartość produkcji wynosi 661.000.000 zł.

Klasyfikacja terenów palestyńskich

(pw) Obszary, leżące na północ od okręgu Beer Szewa i niepodlegające opłatom podatku rolnego, zajmują 13.641.000 dunamów. W tem tereny skaliste i górzyste zajmują 5.370.000 dunamów, błota i tereny wodne — 95.000, drogi — 40.000, koleje żelazne — 11.000, wsie i miasta — 30.000, tereny piaszczyste — 287.000, cmentarze — 23.000. Tereny leżące poza okręgiem Beer Szewa i podlegające opłatom podatku rolnego obejmują 7.784.000 dunamów. W tem obszary zasiane zbożami obejmują 5.855.000 dunamów, sady owocowe — 1.083.000 dunamów. W obszarach zaplantowa-

nych owocami znajduje się: 599.000 dunamów pod uprawą oliwek, 117.000 — winogron, 85.000 — fig, 19.000 — migdałów, 6.000 — bananów, 254.000 — owoców mieszanych. Plantacje cytrusowe z przed r. 1929 zajmują 74.000 dunamów, plantacje z r. 1929 i z lat następnych — 73.000 dunamów.

PRZEGLĄD PRASY

„Kurjer Poranny" z dn. 11 lipca b. r. zamieszcza artykuł p. T. Świszczowskiego p. t. „Stosunki żydowsko-arabskie w Palestynie". W artykule tym ilustruje autor obecne nastroje, panujące w społeczeńswie żydowskiem i arabskiem w Palestynie, przyczem zaznacza, że stosunki żydowsko-arabskie w Palestynie kształtują się analogicznie do stosunków polsko-ukraińskich na Kresach. Autor podkreśla, iż nastroje w społeczeństwie arabskiem znacznie się zmieniły, i że Arabowie coraz bardziej oddalają się od linji wytycznej, wysuwanej przez partję muftiego. Arabowie rozumieją już, iż wszelkie zbrojne próby usuwania żydów z Palestyny nie mają szans powodzenia, albowiem żydzi są zdecydowani bronić się do upadłego. Stosunki żydowsko-arabskie, stopniowo się polepszają. Ostatnio szczególnie dało się zaznaczyć żydowsko-arabskie współżycie na terenie towarzyskim. Ani żydzi, ani Arabowie, zdaniem autora, nie opuszczą Palestyny, dlatego też: „musi się wytworzyć współżycie i współpraca, gdyż potrzeby obu narodów tego wymagają, a wzajemne ustosunkowanie się szarego człowieka żydowskiego i arabskiego stopniowo układa się pomyślnie, w miarę jak ludzie ci wzajemnie się poznają".

„Haolam" z dnia 4 lipca zamieszcza artykuł p. Sz. Bluma o udziale Palestyny w Międzynarodowych Targach w Poznaniu. W artykule tym autor podkreśla zasługi p. komisarza A. Ankera, który przy ograniczonych możliwościach zdołał jednak odpowiednio zaprezentować Palestynę na wspomnianych Targach. Wyraża przytem nadzieję, iż sfery gospodarcze Palestyny w przyszłości bardziej się zainteresują imprezami o tak wielkiem znaczeniu, jak Międzynarodowe Targi w Poznaniu, oraz Targi Wschodnie we Lwowie.

„Nasz Przegląd" z dnia 12 lipca r. b. zamieszcza korespondencję p. M. Wolman-Sieraczkowej w sprawie zwalczania spekulacji gruntowej w Palestynie. Przedsięwzięta została akcja, zmierzająca do budowy tanich mieszkań, albowiem jedynie nasycenie głodu mieszkaniowego przyczyni się do zlikwidowania istniejącej spekulacji gruntowej w Palestynie. Korespondencja wspomina również o utworzeniu nowego towarzystwa budowlanego w Palestynie p. n. „Hosbonia". Towarzystwo to ma na celu umożliwić lu-

dziom ze stanu średniego budowę domków mieszkalnych na tanich i dogodnych warunkach.

„Hajnt“ w numerze 159 zamieszcza korespondencję w sprawie obecnego tempa imigracji żydowskiej do Palestyny m. in. korespondencja wspomina, iż w chwili obecnej ludność żydowska wynosi w Palestynie 350.000 osób, stanowiąc 29% ludności ogólnej kraju.

„Piąta Rano“ z dnia 8 lipca r. b. zamieszcza artykuł o usiłowaniach czyniowych ze strony Czechosłowacji, celem zdobycia rynku palestyńskiego dla swej produkcji. M. in. autor wspomina o obecnej wadliwej polityce celnej w Palestynie, co utrudnia znacznie rozbudowę przemysłu krajowego. Pozatem autor zaznacza, że płace robocze w Palestynie są naogół wysokie, wynoszą one bowiem 40 piastrów dziennie dla niewykwalifikowanego robotnika, a 60—80 piastrów dziennie dla wykwalifikowanego robotnika.

„Doar Hajom“ zamieszcza artykuł o ustroju prawno-politycznym Palestyny, w którym autor występuje przeciwko projektom p. Smilańskiego, zmierzającym do przekształcenie Palestyny z kraju mandatowego na kolonję angielską. Autor uważa, iż poglądy p. Smilańskiego w tej sprawie są podyktowane tendencją do zwiększenia zbytu pomarańczy palestyńskich na rynku Wielkiej Brytanji.

„Jüdische Rundschau“ zamieszcza ciekawy artykuł o rynku papierów wartościowych w Palestynie. Autor uważa, iż należy już czynić wszelkie przygotowania dla utworzenia giełdy papierów wartościowych, którąby zracjonalizowała handel papierami wartościowemi i rozbudowała odpowiednio tę gałąź bankowości.

„Jüdische Rundschau“ z dnia 9 lipca r. b. w artykule o obecnej sytuacji w Palestynie i na Bliskim Wschodzie wykazuje, iż Palestyna już obecnie zajmuje przodujące miejsce w gospodarce krajów Bliskiego Wschodu. Silne tempo rozbudowy gospodarki palestyńskiej, a mianowicie: rozwój przemysłu, racjonalizacja gospodarki rolnej, usprawnienie komunikacji, oraz inne czynniki rozwoju nowoczesnego gospodarstwa, pozostają w ścisłym związku z dążeniem do utworzenia żydowskiej Siedziby Narodowej w Palestynie.

„Nasz Przegląd“ z dnia 21 lipca r. b. zawierał specjalny dodatek, poświęcony Palestynie. Dodatek ten zawierał ankietę p. t. „Czy prosperity w Palestynie jest zjawiskiem długotrwałym“ oraz ciekawy wywiad z p. A. Ettingerem, kierownikiem departamentu Agencji żydowskiej dla spraw kolonizacji. Wartoby było, aby redakcja „Naszego Przeglądu“ wydała w przyszłości nie dodatki, lecz specjalne numery, poświęcone Palestynie, któreby obejmowały wszystkie przejawy życia gospodarczego, społecznego, kulturalnego, prawnego i politycznego.

P. W.

K O M U N I K A T Y

Polsko-Palestyńskiej Izby Handlowej

DR. WERNER SENATOR W POLSKO-PALESTYŃSKIEJ IZBIE HANDLOWEJ.

P. Dr. Werner Senator, członek Egzekutywy Agencji żydowskiej, odbył dn. 9.VII w Polsko-Palestyńskiej Izbie Handlowej dłuższą konferencję, podczas której wiceprezes Izby, p. sędzia Maksymiljan Friede, dyrektor inż. Józef Thon oraz inż. Hejman Zabłudowski przedstawili mu całokształt działalności Izby.

P. Dr. W. Senator wyraził swoje zadowolenie z ogólnej, tak bardzo wszechstronnej, pracy Izby.

PIERWSZY BEZPOŚRREDNI PRZEJAZD LOTNICZY Z POLSKI DO PALESTYNY.

W dniu 3 lipca b. r. o godz. 3-ej pop. z pola Mokotowskiego odleciał samolotem R. W. D. 8 typu szkolnego (motor P. Z. Inż. 110 HP) p. major Kazimierz Ziembiński, udając się do Palestyny poprzez Rumunję, Bułgarję, Turcję i Syrję.

P. major Ziembiński od szeregu lat pracuje nad sprawą uruchomienia bezpośredniego połączenia lotniczego między Polską a Palestyną, jak również nad budową portu lotniczego w Tel-Awiwie, projekt którego przygotował na zaproszenie magistratu tegoż miasa.

Na lotnisku znajdowali się liczni przedstawiciele instytucyj oraz linij lotniczych, jak również przedstawiciele Państwowych Zakładów Inżynieryjnych, m. in. pp. dyrektor techniczny P. Z. Inż. p. inż. Jan Dąbrowski, szef sprzedaży P. Z. Inż. p. inż. Bogdan Lubieński, szef produkcji lotniczej P. Z. Inż. p. inż. Józef Dziewoński, kierownik Kontroli Wojskowej P. Z. Inż. p. inż. Piotr Jaśkiewicz oraz kierownicy działów produkcji lotniczej P. Z. Inż. p. inż. Józef Gombiński i p. inż. Anatol Jani.

Z ramienia Polsko-Palestyńskiej Izby Handlowej żegnali majora Ziembińskiego dyrektor Izby p. inż. Józef Thon, komisarz Artur Anker, redaktor P. Waserman i inż. H. Zabłudowski. W imieniu Izby została wręczona p. majorowi Ziembińskiemu wiązanka kwiatów biało-czerwonych, przybrana wstęgą o barwach biało-niebieskich.

P. majorowi Ziembińskiemu towarzyszy w locie z ramienia P. Z. Inż. mechanik p. Edward Filipowski.

KONFERENCJA W SPRAWIE KOMUNIKACJI POCZTOWO-LOTNICZEJ MIĘDZY POLSKĄ A PALESTYNĄ.

W poniedziałek, dn. 22 b. m. odbyła się w Polsko-Palestyńskiej Izbie Handlowej konferencja w sprawie komunikacji pocztowo-lotniczej między Polską a Palestyną. W konferencji brali udział: z ramienia Ministerstwa Poczt i Telegrafów p. radca Adam Krzeczowski, z ramienia Polskich Linij Lotniczych „Lot" dyrektorzy: p. major inż. Ludwik Zejfert, szef prasy i propagandy P. L. L. „Lot" p. Jan Wilczyński oraz dyrektor Oddziału Warszawskiego P. L. L. „Lot" p. Tadeusz Ciągliński, z ramienia Izby: wiceprezes Zarządu Izby p. sędzia Maksymiljan Friede, członek Zarządu p. dr. H. Szoszkies, dyrektor Izby, inż. J. Thon, komisarz A. Anker i redaktor P. Waserman.

Konferencję zagaił p. sędzia M. Friede, podkreślając w swem przemówieniu, iż stały rozwój stosunków gospodarczych polsko-palestyńskich wywołuje konieczność zracjonalizowania stałej komunikacji lotniczej między Polską a Palestyną. Zwraca on uwagę na szereg niedogodności w dotychczasowej komunikacji oraz wyraża nadzieję, iż konferencja wyświetli szereg spraw, związanych z usprawnieniem wspomnianej komunikacji. Sędzia Friede wspomina również o dotychczasowych poczynaniach Izby w kierunku uruchomienia stałej komunikacji lotniczej między Polską a Palestyną.

Szczegółowy referat, dokładnie ilustrujący obecny stan komunikacji pocztowo-lotniczej między Polską a Palestyną, wygłosił dyrektor Izby, p. inż. J. Thon. W przemówieniu swem przedstawił szereg niedogodności, napotykanych w obecnem połączeniu pocztowo-lotniczem między dwoma krajami, a przedewszystkiem podkreślił zbyt długie trwanie przesyłki poczty lotniczej z Polski do Palestyny. Często bowiem zdarza się, że poczta lotnicza częściowo przesyłana jest koleją i okrętami. Zwraca również uwagę, iż nie wszystkie urzędy pocztowe są dostatecznie powiadomione o wspomnianej komunikacji pocztowo-lotniczej. Stąd też znaczne niedokładności w udzielanych przez nie informacjach. P. dyr. Thon wspomina, że Izba przesłała bezinteresownie 20.000 kopert oraz prospektów lotniczych P. L. L. „Lot". W zakończeniu swego przemówienia wysuwa dyr. Thon szereg dezyderatów. a m. in. znaczne obniżenie taryfy lotniczej na przesyłkę dzienników z Polski do Palestyny.

P. redaktor P. Waserman uzupełnia niektóre wywody dyrektora Izby, przyczem podkreśla potrzebę przeprowadzenia odpowiedniej akcji propagandowej na rzecz wspomnianej komunikacji pocztowo-lotniczej. Proponuje on wprowadzenie cztero lub sześciotygodniowego okresu, w którymby to wszelkie przesyłki pocztowe były zwolnione z dodatkowych opłat lotniczych.

W odpowiedzi p. radca A. Krzeczowski zaznacza, iż naogół rozkład komunikacji pocztowo-lotniczej jest racjonalnie rozłożony, a istniejące nieznaczne defekty dadzą się łatwo usunąć. Zwraca on natomiast uwagę na nieracjonalną przesyłkę poczty lotniczej z Palestyny do Polski, która często przesyłana jest koleją i okrętem. P. Krzeczowski prosił, aby Izba wpłynęła na Generalną Dyrekcję Poczty Palestyńskiej, aby ta przesyłając pocztę lotniczą do Polski, czyniła to tylko via Ateny, a następnie korzystała z komunikacji P. L. L. „Lot" na linji Ateny — Saloniki — Warszawa. Przyśpieszyłoby to w znacznej mierze przesyłkę listów z Palestyny do Polski.

P. Dyr. J. Wilczyński podkreśla, że poczta w Polsce działa bardzo sprawnie. Wszelkie defekty, dające się zauważyć w komunikacji pocztowo-lotniczej między Polską a Palestyną, znaleźć można w niedobrze zorganizowanym transporcie poczty w Atenach.

P. dyr. L. Zejfert zaznacza, iż wszelkie braki dające się zauważyć w powyższej komunikacji można wytłumaczyć niedawnem jej istnieniem. W przyszłości trzeba będzie skierować starania w kierunku zmniejszenia ilości przeładowań w drodze. P. dyr. Zejfert zapowiada, iż nie jest wykluczonem, że w przyszłym roku wprowadzona będzie bezpośrednia codzienna komunikacja lotnicza z Warszawy do Aten i linja ta będzie obsługiwana przez P. P. L. „Lot" specjalnie szybkobieżnemi samolotami.

P. sędzia Friede, zamykając konferencję podkreśla z zadowoleniem, iż wyświetliła ona szereg spraw, związanych z zagadnieniem zracjonalizowania poczty lotniczej między Polską a Palestyną. Ze szczególnem uznaniem wita on zapowiedź możliwości wprowadzenia w roku przyszłym bezpośredniego połączenia polskiemi samolotami Warszawy z Atenami. P. sędzia Friede wyraża nadzieję, iż postulaty wysunięte na konferencji już wkrótce zostaną zrealizowane, co bezsprzecznie przyczyni się do dalszego rozwoju polsko-palestyńskich stosunków gospodarczych.

Uproszono p. d-ra H. Szoszkiesa, który udał się do Palestyny drogą lotniczą dnia 24 b. m. o przeprowadzenie z Generalną Dyrekcją Poczty w Jerozolimie szeregu rozmów, dotyczących komunikacji lotniczej między dwoma krajami, w celu wprowadzenia szeregu zmian i ulepszeń.

PIERWSZY LOT PASAŻERSKI Z POLSKI DO PALESTYNY.

W dniu 24 lipca b. r. o godz. 2.20 pop. odleciał z lotniska na Okęciu 3-motorowym Fokkerem, członek Zarządu Polsko-Palestyńskiej Izby Handlowej, p. dr. H. Szoszkies, udając się do Palestyny via Bukareszt i Ateny. Jest to pierwszy lot pasażerski z Polski do Palestyny.

P. dr. Szoszkies był żegnany na dworcu przez przedstawicieli Polsko-

Palestyńskiej Izby Handlowej oraz innych instytucyj społeczno-gospodarczych.

PROPAGANDA POCZTY LOTNICZEJ MIĘDZY POLSKĄ A PALESTYNĄ.

Polsko-Palestyńska Izba Handlowa od szeregu lat czyni starania w kierunku usprawnienia komunikacji lotniczej między Polską a Palestyną. Ostatnio P. L. L. „Lot" wybitnie usprawniło stałą komunikację lotniczą między temi krajami.

Ażeby przesyłki pocztowe najszybciej nadeszły do Palestyny, należy je wysyłać ze wszystkich miast Polski w środy i piątki, tak, by nadeszły do Lwowa pociągiem przed odlotem samolotu ze Lwowa, zaś w czwartki i w soboty do godz. 6-ej rano. W Warszawie pocztę należy złożyć w środy i piątki do godz. 18-ej do niebieskich skrzynek lotniczych, a do godz. 21-ej w kiosku pocztowym na dworcu Głównym.

Polsko-Palestyńska Izba Handlowa w celach propagandowych rozdaje darmo koperty dla poczty lotniczej z Palestyną, jak również prospekty.

W powyższych sprawach należy zwracać się do Polsko-Palestyńskiej Izby Handlowej w Warszawie, Fredry 10, do oddziału Izby w Łodzi, Piotrkowska 113, oraz do korespondentów Izby na prowincji.

KONTYNGENTY NA PRZYWÓZ PRODUKTÓW PALESTYŃSKICH.

Polsko-Palestyńska Izba Handlowa niniejszym komunikuje, iż Ministerstwo Przemysłu i Handlu wyznaczyło na miesiące lipiec, sierpień i wrzesień b. r. następujące kontyngenty: wino — 25 tonn, wyroby artystyczne 25 kg., na okres zaś lipiec, sierpień b. r. ministerstwo wyznaczyło kontyngent 35 tonn oliwy.

UWADZE KUPUJĄCYCH GRUNTY W PALESTYNIE.

W związku ze wzmożonem zainteresowaniem dla Palestyny daje się ostatnio zauważyć między innemi pewne niepożądane zjawisko. Do poszczególnych osób zwracają się niepowołane jednostki z propozycją sprzedaży ziemi w Palestynie. Należy stwierdzić, że wśród agentów znajdują się obok przedstawicieli poważnych instytucyj niejednokrotnie osoby działające w imieniu jakichś palestyńskich spółek, niezasługujących na zaufanie albo też zgoła nieistniejących. Należy zatem z wielką ostrożnością odnosić się do tego rodzaju ofert i propozycyj, aby uniknąć ewentualnych strat.

Istniejący przy Polsko-Palestyńskiej Izbie Handlowej Wydział Informacyjny udziela w tych sprawach osobom zainteresowanym wszelkich wskazówek na podstawie źródłowych danych otrzymanych z Palestyny.

K R O N I K A

P A L E S T Y N A

Polityka

„AL BALAG“ O OBECNEJ SYTUACJI POLITYCZNEJ PALESTYNY. Znany dziennikarz egipski Ibrahim Abd al Kadr Mazni, który niedawno odwiedził Palestynę, zamieścił w „Al Balag“ większy artykuł, poświęcony obecnej sytuacji politycznej i gospodarczej Palestyny. W artykule tym autor podkreśla, iż imigracja żydowska do Palestyny stale nabiera na natężeniu. żydzi zakupują większe tereny gruntu i utrwalają coraz bardziej swoją pozycję w kraju. Według autora Arabowie nie mogą się spodziewać pomocy ze strony Anglji. Arabowie palestyńscy nie są w stanie przeciwstawić się wielkiej sile imigracji żydowskiej do Palestyny. Obowiązkiem Arabów całego świata jest przyjść z pomocą Arabom palestyńskim w tej walce. Omawiając projekt utworzenia Rady Legislatywnej w Palestynie, autor stwierdza, iż nietylko sjoniści zwalczają wspomniany projekt, ale również i Arabowie, albowiem Rada ta będzie miała charakter doradczy, a nie ustawodawczy. Czynnikiem decydującym w regulowaniu stosunków palestyńskich będzie i po utworzeniu Rady Legislatywnej, Wysoki Komisarz i wyżsi urzędnicy rządu palestyńskiego. Pozatem Rada Legislatywna bardziej jeszcze zróżniczkuje Arabów pod względem przynależności partyjnej, co osłabi tylko ich zdolność do walki. Podobnie, jak żydzi w Palestynie są wspomagani przez społeczeństwo żydowskie całego świata, również i Arabowie palestyńscy winni być wspierani przez swych braci z innych krajów.

ARABSKI RUCH KONSPIRACYJNY. Według doniesień prasy hebrajskiej, w Palestynie rozrósł się ostatnio arabski ruch konspiracyjny. W ruchu tym bierze przeważnie udział młodzież arabska, niezadowolona z umiarkowanej polityki, prowadzonej przez stronnictwa arabskie.

W walce tej młodzież arabska wysuwa argument, iż stronnictwa arabskie zgadzają się na utworzenie Rady Legislatywnej w Palestynie, która według nich faktycznie składać się będzie z Anglików i żydów, a co zatem deklaracja Balfoura zostanie przez Radę utrwalona.

PROGRAM PARTJI D-RA CHALDIEGO. Nowe stronnictwo arabskie d-ra Chaldiego ogłosiło swój program polityczny, który m. in. zawiera następujące punkty:

1. dążenie do samodzielności politycznej Palestyny.

2. propagowanie, iż kwestja Palestyny jest jedynie częścią ogólnego zagadnienia arabskiego;

3. osiągnięcie porozumienia między Arabami i Anglikami, podobnie jak to miało miejsce między Anglją a Irakiem;

4. zwalczanie projektu utworzenia w Palestynie żydowskiej Siedziby Narodowej;

5. domaganie się od rządu palestyńskiego zamknięcia granic Palestyny dla imigracji żydowskiej.

PROTEST PARTJI MUFTIEGO. Egzekutywa partji muftiego wystosowała do Wysokiego Komisarza Palestyny protest przeciwko niedoręczeniu memorjału tej partji Komisji Mandatowej przy Lidze Narodów. W proteście tym partja doma-

ga się przeprowadzenia śledztwa i ukarania winnych wstrzymania memorjału.

Administracja publiczna

INSPEKCJE WYSOKIEGO KOMISARZA. Przed wyjazdem do Anglji, Wysoki Komisarz odbył szereg inspekcyj wewnątrz kraju. W miejscowości Beer Szewa Wysoki Komisarz przyjął delegację szeików arabskich, którzy mu przedłożyli szereg żądań w sprawach, dotyczących wymiaru podatku rolnego oraz w sprawach oświaty.

Rolnictwo

OSUSZANIE TERENÓW BŁOTNISTYCH. Między kolonją Herclija, Tel-Mond a brzegiem morza Śródziemnego znajduje się wielki obszar błot, obejmujący 8.000 dunamów. Teren ten ma być obecnie osuszony i przygotowany do kolonizacji. Już w r. 1927 Wydział Zdrowia rządu palestyńskiego przeprowadził na tych terenach badania i ustalił ich stan topograficzny. Tereny wspomniane znajdują się o 1 metr poniżej poziomu morza. Wysoki Komisarz Palestyny wykazuje wielkie zrozumienie dla osuszania tych terenów, będących w stanie obecnym ogniskiem rozmaitych chorób, a szczególnie malarji. Prace związane z osuszaniem terenu mają wynieść ŁP. 18.000, z tego ŁP. 7.900 daje rząd palestyński, a resztę dadzą Najwyższa Rada Muzułmańska, będąca właścicielką terenów, oraz towarzystwo kolonizacyjne „Hanotea", mające posiadłości w pobliżu tych obszarów.

Roboty odwadniające rozpoczęły się przed 8-ma miesiącami. W pierwszych miesiącach przeszkadzały przeprowadzanym robotom znaczne opady atmosferyczne. Obecnie jednak prace w szybkiem tempie posuwają się naprzód.

NOWE TOWARZYSTWO KOLONIZACYJNE „BRITISH PALESTINE CORPORATION" LTD. Z początkiem 1935 r. utworzone zostało p. n. „British Palestine Corporation" Ltd. nowe towarzystwo kolonizacyjne, mające zająć się kolonizacją miejską i wiejską, a przedewszystkiem tworzeniem osiedli, opartych na gospodarce mieszanej. Założycielami tego towarzystwa są pp. dyr. banku „Aschrai" Rabinowicz, Lulow, Grungard oraz kilku kapitalistów żydowskich z Anglji. Kapitał zakładowy wspomnianego towarzystwa ma wynieść ŁP. 100.000, z czego ŁP. 60.000 zostało już wpłaconych. Towarzystwo zakupiło ostatnio 130 dunamów gruntu w Rechowot, 120 dunamów w zatoce Hajfskiej, 1.000 dunamów w Har Kanaan, w pobliżu Safedu. W najbliższych dniach towarzystwo przystępuje do budowy 200 domków mieszkalnych w Rechowot. Domki te będą sprzedawane na dogodnych warunkach. W zatoce Hajfskiej ma być utworzona specjalna dzielnica mieszkalna. Wspomniane towarzystwo kolonizacyjne obecnie pertraktuje w sprawie zakupu nowych większych terenów ziemi.

ZBIÓR W PÓŁNOCNEJ PALESTYNIE. Tegoroczny zbiór w północnej Palestynie jest naogół pomyślny, do czego w większej mierze przyczyniła się duża ilość opadów. Udał się szczególnie zbiór winogron, natomiast zbiór zboża jest niespecjalnie pomyślny, mimo znacznych opadów.

STRATY W PLANTACJACH CYTRUSOWYCH. Naskutek wielkich upałów, w plantacjach cytrusowych plony zostały częściowo zniszczone. W okolicach Akko zniszczone zostało 30—70% całego zbioru.

NOWE ZAKUPY GRUNTÓW. Dyrektorjum ż. F. N. zakupiło nowy obszar gruntu, obejmujący 2.000 dunamów w Emek Izreel. Obecnie ż. F. N. pertraktuje w sprawie zakupu większego terenu w pobliżu granicy syryjskiej.

KOLONIZACJA TERENÓW W POBLIŻU BEJZAN. Obszar, obejmujący 20.000 dunamów w pobliżu Bejzan, należący do ż. F. N., jest obecnie przygotowywany do kolonizacji. Wkrótce osiedlą

się na tych terenach następujące kibuce: ogólno-sjonistyczny kibuc „Akiba“ (50 rodzin), kibuc „Tel-Amal“ org. Haszomeru Hacair (60 rodzin) i grupa żydów greckich (50 rodzin).

KOLONIZACJA ŻYDÓW NIEMIECKICH. Od przewrotu hitlerowskiego do chwili obecnej w rolnictwie palestyńskiem znalazło pracę 5.000 żydów niemieckich.

Wydział Kolonizacji żydów Niemieckich przy Agencji żydowskiej wydał dotychczas ŁP. 58.000 dla zapewnienia bytu wielkim rzeszom imigrantów żydowskich w osiedlach rolnych.

PRI-AMAL. Pod tą nazwą powstaje obecnie na terenach Kfar Ecjon nowe osiedle. Obecnie czynione są przygotowania celem przeprowadzenia szeregu robót wstępnych. Zaplantowanie terenów osiedla nastąpi w przyszłym sezonie.

HERCLIJA. Osiedle to coraz bardziej zaprowadza gospodarkę intensywną. Szereg kolonistów przystępuje obecnie do rozbudowy gospodarki warzywnej, mleczarskiej oraz hodowli drobiu.

Tereny osiedla „Herclija“ są odpowiednie do prowadzenia gospodarki intensywnej. Obecnie plantacje kolonji obejmują 5.000 dunamów. W ubiegłym sezonie Herclija wyprodukowała 150.000 skrzynek pomarańczy. W ciągu ostatnich 7-miu miesięcy ludność osiedla wzrosła o 25%, a mianowicie z 3.200 do 4.000 osób. Ludność osiedla zajmuje się obecnie nietylko gospodarką rolną, bowiem część mieszkańców trudni się przemysłem i rzemiosłem. Obecnie przystępuje się do budowy 2-ch większych fabryk, a mianowicie: garbarni i fabryki przetworów spożywczych. Znacznie również rozwinął się ruch budowlany w kolonji. Jest on jednak prowadzony chaotycznie. Dotychczas nie wprowadzono obowiązku rejestracji projektu budowy oraz konieczności otrzymywania od zarządu kolonji specjalnego zezwolenia. W kolonji odczuwa się silny brak rąk roboczych.

Przemysł

SUKCESY PRZEMYSŁU KRAJOWEGO. Fabryka Shemen, produkująca oleje, oliwę i olejki, uzyskała odznaczenia na 3-ch międzynarodowych wystawach: złoty medal na wystawie rolniczej i przemysłowej w Manduzie (w Argentynie), złoty medal na międzynarodowej wystawie, poświęconej racjonalnemu gospodarstwu domowemu w Londynie, i odznaczenie na międzynarodowej wystawie gospodarstwa domowego w Paryżu.

Na wystawach tych fabryka Shemen wystawiła oleje jadalne, mydło toaletowe, mydło do prania i rozmaite artykuły kosmetyczne.

PALESTINE - LEVANT QUARRIES LTD. Pod powyższą nazwą powstało w Palestynie nowe przedsiębiorstwo przemysłowe z kapitałem zakładowym ŁP. 15.000. Dotychczas zostało wpłacone ŁP. 12.000. Towarzystwo to eksploatować będzie kamieniołomy, znajdujące się na drodze z Tel-Awiwu do Jerozolimy, w pobliżu sanatorjum „Arza“. Kamieniołomy obejmują obszar 50 dunamów. Przedsiębiorstwo sprowadziło z Ameryki nowoczesne urządzenia techniczne. Obecnie przedsiębiorstwo zatrudnia 10-u robotników. Przedsiębiorstwo będzie produkować kamienie do celów budowlanych na pomniki, figury i t. p.

Według opinji rzeczoznawców kalkulować się będzie również eksport kamieni palestyńskich zagranicę, szczególnie w okresie przed rozpoczęciem się sezonu pomarańczowego, kiedy to okręty wyruszają z portów palestyńskich bez pełnego tonażu.

W SPRAWIE PRODUKCJI LODOWNI ELEKTRYCZNYCH. Wobec wielkiego zapotrzebowania na lodownie elektryczne, istnieje możliwość utworzenia fabryki tychże w Palestynie. Prasa palestyńska zaznacza, iż w kwietniu i maju b. r. sprzedano w Palestynie około 2.000 lodowni elektrycznych. Lodownie elek-

tryczne były dotychczas importowane z zagranicy. Przeciętnie koszt jednej lodowni wynosi ŁP. 35. Prasa palestyńska zaznacza, iż niektóre fabryki przemysłu metalurgicznego w Palestynie są już przygotowane do rozpoczęcia produkcji lodowni palestyńskich.

POTANIENIE PRĄDU ELEKTRYCZNEGO. Palestine Electric Corporation Ltd. wprowadziło z początkiem lipca b. r. nowe taryfy prądu elektrycznego. Prąd elektryczny do celów przemysłowych staniał proporcjonalnie do ilości jego zużycia, a zniżka jego ceny dochodzi do 15%.

Prąd elektryczny dla osób prywatnych staniał o 10%. Prąd zużywany przy pracach nawadniających staniał już w roku ubiegłym o 5%. Obecna zniżka jego ceny również wynosi 5%.

Prąd zużywany przez restauracje i hotele staniał o 15%—20%. Prąd zużywany przy oświetlaniu ulic staniał w granicach od 15% do 20%.

PRODUKCJA ZAPAŁEK. Produkcja zapałek, która w ostatnich latach zmalała, w roku ubiegłym znacznie się powiększyła.

FABRYKA PAPIERU I KOPERT W ATLIT. P. Szejnar z Tel-Awiwu przystępuje obecnie do budowy fabryki papieru i kopert w Atlit. Gmach fabryczny wzniesiony będzie na obszarze uzyskanym od towarzystwa PICA. Maszyny sprowadza p. Szejnar z zagranicy.

WIELKI MŁYN W AFFULI. Obecnie buduje się w Affuli wielki gmach, przeznaczony na młyn. Gmach ten będzie czteropiętrowy. Dotychczas zamówiono szereg maszyn w Anglji ogólnej wartości ŁP. 2.000.

KURCZENIE SIĘ PRZEMYSŁU MYDLARSKIEGO. Według doniesień „Al Islamia" arabski przemysł mydlarski przeżywa ostatnio ciężki kryzys. W Ludd i Ramala zamknięto ostatnio 6 fabryk mydlarskich.

PRZEDSIĘBIORSTWO BUDOWLANE „SOLEL BONE". Przedsiębiorstwo budowlane „Solel Bone", które w r. 1927, w okresie gospodarczego kryzysu Palestyny zostało zlikwidowane, obecnie znów wznowiło swoją działalność pod auspicjami Histadrut Haowdim. Kapitał zakładowy towarzystwa wynosi ŁP. 15.000. Działalność towarzystwa rozpocznie się z dn. 1 stycznia 1936 r.

PROPAGANDA „TOCERET HAAREC". Sfery gospodarcze Palestyny przedsięwzięły szeroką akcję w kierunku propagowania produkcji krajowej. W różnych gałęziach gospodarki zawarte zostają umowy między producentami a firmami handlowemi w sprawie zakupu wyłącznie wyrobów przemysłu krajowego. I tak producenci budowlanych instalacyj żelaznych zawarli umowę z kupcami tej branży, na mocy której ci ostatni zobowiązali się zakupywać wyłącznie instalacje żelazne produkcji krajowej. Towarzystwo „Lemaan Toceret Haarec", propagujące wyroby produkcji palestyńskiej, przedsięwzięło obecnie akcję przeciwko importowi mebli z zagranicy. Znaczny import mebli był już ostatnio wprost zatrważający i zagrażał egzystencji młodej jeszcze produkcji palestyńskiej.

DRUKARNIA RZĄDOWA W JEROZOLIMIE. Jak wiadomo, rząd palestyński postanowił utworzyć w Jerozolimie własną drukarnię. Przygotowania rządu w tym kierunku wywołały wielkie zaniepokojenie wśród drukarzy palestyńskich, którzy dotychczas otrzymywali od rządu palestyńskiego wiele zamówień. Drukarnia rządowa w Jerozolimie ma posiadać najnowsze urządzenia techniczne i będzie największą drukarnią w kraju. Rząd palestyński sprowadził już szereg maszyn i urządzeń z Anglji. Drukarnia rządowa zatrudni 80 robotników.

Ruch budowlany

OGRANICZENIA BUDOWLANE NA TERENIE JEROZOLIMY. Magistrat m. Jerozolimy ogranicza ostatnio wydawanie zezwoleń na budowę domów, co stoi w

związku z ogólną polityką regulacji miasta. Ostatnio odbyło się zebranie właścicieli placów oraz przedsiębiorców budowlanych, które powzięło rezolucje przeciwko wprowadzonym ograniczeniom.

BUDOWA DOMóW DLA ROBOTNIKóW ROLNYCH. Organizacje robotnicze, jak również Agencja żydowska przeprowadzają obecnie akcję na rzecz budowy domów mieszkalnych dla robotników rolnych. Akcja ta ma na celu ułatwienie bytu robotnikom rolnym, co przyczyni się do utrzymania ich w kolonjach. Egzekutywa Agencji żydowskiej wyznaczyła kwotę ŁP. 10.000 na budowę domów w 9-ciu kolonjach.

Handel

REKORDOWY WZROST STOSUNKóW HANDLOWYCH POLSKO - PALESTYŃSKICH. W pierwszem półroczu roku 1935 zaznaczył się silny rozrost stosunków handlowych polsko-palestyńskich, i tak import w okresie tym wynosił zł. 2.998 tys., a eksport zł. 5.734 tys., podczas gdy w tym samym okresie roku ubiegłego import wynosił 780 tys. zł., a eksport 4.713 tys. zł. Wzrost ten jest imponujący i świadczy on o tem, iż Palestyna zajmuje coraz poczytniejsze miejsce w handlu zagranicznym Polski.

PALESTYŃSKO - ANGIELSKIE STOSUNKI HANDLOWE. Angielsko-palestyński bilans handlowy kształtował się w pierwszym kwartale 1935 r. w porównaniu z tym okresem r. 1934 jak następuje:

	Eksport Palestyny do Anglji (w miljonach funtów)	Import Palestyny z Anglji (w miljonach funtów)
I kwart. 1935	1,70	1,30
I kwart. 1934	0,62	0,51

Znaczny wzrost eksportu Palestyny do Anglji tłumaczy się przedewszystkiem zwiększonemi zakupami w Palestynie pomarańczy przez angielskie towarzystwa importowe.

PALESTYŃSKO - SYRYJSKIE STOSUNKI HANDLOWE. Rząd palestyński wykazuje ożywioną inicjatywę w kierunku zbliżenia gospodarczego z ościennemi krajami. Po przeprowadzonych pertraktacyj w sprawach handlowych z rządem egipskim, rząd palestyński przedsięwziął rokowania z rządem syryjskim. Rozwój handlu palestyńsko-syryjskiego nastąpił począwszy od r. 1929, kiedy to zawarty został traktat handlowy między temi krajami. Traktat ten obowiązywał dotychczas. Palestyńsko-syryjski handel kształtował się w latach 1929—1934 jak następuje:

rok	Import z Syrji do Palestyny (w tysiącach ŁP.)	Eksport z Palestyny do Syrji (w tysiącach ŁP.)	Nadwyżka importu (w tysiącach ŁP.)
1929	1.056	328	728
1930	1.035	236	799
1931	1.017	290	727
1932	813	344	469
1933	943	284	659
1934	1.083	286	797

Palestyna zakupuje w Syrji przedewszystkiem produkty rolnicze, jak żyto, pszenicę, jęczmień, durrę, warzywa, drób i jaja.

SYTUACJA NA RYNKU PALESTYŃSKIM. Wobec przeprowadzonych obecnie na wielką skalę robót sezonowych, zatrudnieni felachowie i koloniści żydowscy rzadko przybywają do miast dla dokonywania zakupów. Na rynku zbożowym zaznacza się pewien zastój. Ceny znacznie spadły. Tegoroczny zbiór jęczmienia pokryje zapotrzebowanie kraju na 8 miesięcy. Ostatnio przywieziono większe transporty cukru z Egiptu i z Jawy, co przyczyniło się do obniżenia cen na ten artykuł. Spadły również ceny mąki i kawy. Natomiast wzrosły ceny ryżu. Nie-

wielki jest ostatnio ruch na rynku włókienniczym. Zaznacza się tendencja wyeliminowania Japonji i zastąpienia jej wyrobów włókienniczych — produktami angielskiemi. Na rynku budowlanym nie dało się zauważyć większych zmian. Sprowadzono ostatnio większe transporty cementu z zagranicy. Znaczne ożywienie w handlu spodziewane jest po ukończeniu robót sezonowych.

PALESTYŃSKO - LITEWSKIE TOWARZYSTWO HANDLOWE. Grupa żydów litewskich przystępuje do utworzenia w Tel-Awiwie towarzystwa handlowego. Zadaniem towarzystwa ma być dalsza rozbudowa stosunków gospodarczych między Litwą a Palestyną. Inicjatywa ta znalazła silny oddźwięk oraz poparcie generalnego konsula Litwy w Tel-Awiwie, p. d-ra Rachmilewicza. Analogiczne towarzystwo ma również powstać w Kownie. Działalność obu towarzystw uzupełniałaby się wzajemnie.

Kapitał zakładowy palestyńsko-litewskiego towarzystwa handlowego ma wynieść ŁP. 100.000. W planach towarzystwa leżą przedewszystkiem starania u rządu litewskiego w sprawie obniżenia stawki celnej na pomarańcze palestyńskie. Towarzystwo dbać będzie o zwiększenie eksportu Litwy do Palestyny, chodzi przedewszystkiem o eksport masła, drzewa, pszenicy, jęczmienia, konserw i bydła.

TARGI LEWANTYŃSKIE. Dyrekcja Targów Lewantyńskich czyni obecnie przygotowania do przyszłych Targów, które odbędą się w kwietniu i maju 1936 roku w Tel-Awiwie.

Na zaproszenie dyrekcji Targów, Wysoki Komisarz objął protektorat nad Targami. W piśmie wystosowanem do dyrekcji, Wysoki Komisarz pisze: „Z prawdziwą radością przyjmuję zaproszenie i gotów jestem poraz trzeci współdziałać w dziele, którego ważność gospodarczą dla Palestyny podkreślałem już niejednokrotnie. Rad jestem z wiadomości. że na Targach obecnych ma być przeznaczony większy obszar na wystawę rolniczą. Wraz z Panami żywię nadzieję, że rozszerzenie wystawy rolniczej na przyszłych Targach przyczyni się do rozwoju rolnictwa w Palestynie.“

Finanse i bankowość

OBIEG PIENIĘŻNY. W końcu czerwca b. r. obieg pieniężny w Palestynie wynosił ŁP. 5.541.228.

BANK BELGIJSKO - PALESTYŃSKI. Bank rozwija bardzo intensywną działalność. Za pośrednictwem tego banku zainwestowano większe kapitały w przemyśle cytrusowym, jak również w gospodarce mieszanej. Dzięki inicjatywie banku zostało utworzone towarzystwo ubezpieczeniowe „Zion“ o kapitale zakładowym ŁP. 60.000. Obecnie Bank Belgijsko-Palestyński postanowił zwiększyć swój kapitał zakładowy z ŁP. 20.000 do ŁP. 50.000. Akcjonarjuszom w pierwszym roku swego istnienia bank wypłacił dywidendę w wysokości 4%. Dyrektorami banku są pp.: A. Araten, I. Fetter, Wolman, Sz. Rychter i M. Kahan.

PALESTYŃSKI BANK ROLNY. Według doniesień prasy palestyńskiej, zakończone już zostały przygotowania do utworzenia Palestyńskiego Banku Rolnego. Kapitał zakładowy banku wyniesie ŁP. 400.000. Bank udzieli pożyczek rolnikom w Palestynie, a częściowo również i rolnikom transjordańskim. Główny dyrektor banku ma być wkrótce mianowany przez rząd palestyński.

Komunikacja

O USPRAWNIENIE KOMUNIKACJI POCZTOWEJ I TELEGRAFICZNEJ. Przedstawiciele Izby Przemysłowo-Handlowej w Hajfie przedłożyli p. Hudsonowi, dyrektorowi poczty w Palestynie, żądania, dotyczące usprawnienia komunikacji pocztowej i telegraficznej w kraju. Zwrócili oni uwagę na szereg defektów w dotychczasowej poczcie palestyńskiej,

jak np. zbyt późne doręczanie listów, na niemożliwość przesyłania telegramów w nocy i na niewystarczającą obsługę telefoniczną. W odpowiedzi na wysunięte żądania, p. Hudson przyznał, iż w komunikacji pocztowej i telegraficznej w Palestynie istnieją pewne defekty, które winny być usunięte. Jednak zależy to od powiększenia ilości pracowników, a temsamem od zwiększenia budżetu.

Sprawa ta jednak nie zejdzie już z porządku dzienego i postulaty Izby Handlowo-Przemysłowej w Hajfie zostaną przez czynniki rządowe niebawem załatwione pozytywnie.

Imigracja

IMIGRACJA DO PALESTYNY W MAJU B. R. W maju b. r. przybyło do Palestyny 4.153 imigrantów, w tem 4.008 żydów. Wśród przybyłych było 351 kapitalistów. We wspomnianym miesiącu 414 turystów żydowskich zalegalizowało swój pobyt w kraju.

IMIGRACJA DO PALESTYNY W CIĄGU PIERWSZYCH PIĘĆ MIESIĘCY B. R. W ciągu pierwszych pięciu miesięcy b. r. przybyło do Palestyny 26.640 imigrantów, w tem 1.851 turystów, którzy zalegalizowali swój pobyt w kraju. Według kategoryj, imigracja ta przedstawiała się, jak następuje:

	Ogółem	Nieżydzi
Kapitaliści z kapitałem conajmniej ŁP. 1.000	2.731	41
Członkowie ich rodzin	2.332	14
Wolne zawody z kapitałem conajmniej ŁP. 500	6	2
Członkowie ich rodzin	3	—
Rzemieślnicy z kapitałem conajmniej ŁP. 250	183	2
Członkowie ich rodzin	283	—
Osoby posiadające rentę w wysokości ŁP. 4 mies.	58	6
Osoby z kapitałem conajmniej ŁP. 500	10	—
Członkowie ich rodzin	9	—
Sieroty	2	2
Duchowni	419	78
Członkowie ich rodzin	835	3
Studenci	367	7
Robotnicy	6.699	117
Członkowie ich rodzin	6.423	31
Krewni obywateli palest.	6.151	308
Imigranci na podstawie specj. zezwoleń	119	115
	26.640	726

Warto zanaczyć, iż w tym samym okresie 1934 r. przybyło do Palestyny ogółem 13.511 osób, w tem 400 nieżydów.

Turystyka

RUCH TURYSTYCZNY W MAJU R. 1935. W maju b. r. ilość turystów przybyłych do kraju wynosiła 9.161, z czego 3.634 żydów. Ilość przejezdnych wynosiła 1.047.

KLUB TURYSTYCZNY „TUR" W JEROZOLIMIE. Pod nazwą „Tur" powstał w Jerozolimie klub turystyczny, który postawił sobie za zadanie propagowanie, popieranie ruchu turystycznego do Palestyny, utworzenie szeregu klubów krajoznawczych w miastach i osiedlach Palestyny, zakładanie bibljotek, czytelni pism, urządzanie wycieczek, referatów, oraz najrozmaitszych imprez, wydawanie specjalnych pism i map dla turystów.

Praca

ARABSKA ORGANIZACJA ROBOTNICZA „THE PALESTINE LABOUR UNION". Naskutek inicjatywy Histadrut Haowdim powstała obecnie w Palestynie nowa arabska organizacja robotnicza p. n. „The Palestine Labour Union". Histadrut Haowdim oraz nowopowstała organizacja arabska mają współpracować w sprawach zawodowych, a przedewszystkiem ma ono przedsięwziąć akcję w kierunku podniesienia płac robotników arabskich, co przyczyni się pośrednio do

wzmocnienia pozycji robotników żydowskich w kraju. Oddziały nowopowstałej organizacji istnieją już w Jerozolimie, Jaffie i Hajfie.

Miasta

POŻYCZKA M. JEROZOLIMY. Magistrat Jerozolimy rozważa projekt zaciągnięcia pożyczki miejskiej w wysokości ŁP. 500.000. Uzyskane pieniądze mają być wykorzystane na przeprowadzenie robót publicznych i zintensyfikowanie ruchu budowlanego miasta. W ostatnim roku budżetowym, który zakończył się dn. 31 marca b. r., dochody miasta wynosiły ŁP. 112.347, a rozchody ŁP. 92.358.

CHEBRON. W mieście daje się zauważyć pewne ożywienie. Ostatnio Arabowie wznoszą na górach Chebronu domki mieszkalne przeznaczone dla letników. Bank arabski otwiera w Chebronie oddział, który będzie dysponował kapitałem ŁP. 20.000.

Różne

× Do Palestyny przybył docent chemji na Uniwersytecie w Kownie, dr. N. Spiro.

× Stan zdrowia naczelnego rabina Palestyny, rab. Cooka, jest nadal b. poważny.

× Dnia 20 czerwca b. r. odbyła się w Tel-Awiwie uroczystość położenia kamienia węgielnego pod budowę gmachu teatralnego dla Habimy.

× W Jerozolimie odbyła się konferencja adwokatów palestyńskich, na której omawiany był projekt nowego ustroju adwokatury palestyńskiej, sprawa ograniczeń dopływu nowych adwokatów z zagranicy, spraw zakładania biur próśb i t. p.

× W szeregu kolonij Palestyny odbyły się zgromadzenia żałobne w związku ze śmiercią żony bar. Edmunda Rotszylda.

× Pod nazwą „Jalkut Hamizrach Hatichon" ukazała się w Jerozolimie w wydawnictwie Agencji żydowskiej książka poświęcona zagadnieniom gospodarczym, prawnym i politycznym Bliskiego Wschodu.

× Organizacja imigrantów żydów polskich w Palestynie „Hitachdut Olej Polania" wydała specjalny numer swego organu „Haole", poświęcony pamięci Marszałka Piłsudskiego.

× Związek młodzieży arabskiej w Palestynie przystępuje do wydawania własnego organu prasowego.

× Z okazji dziesięciolecia istnienia Uniwersytetu Hebrajskiego, towarzystwo filmowe „Tkufa" w Tel-Awiwie przygotowało film długości 600 m., przedstawiający dzieje uczelni.

× Magistrat m. Tel-Awiwu przystępuje obecnie do wydania rocznika. Rocznik ten zawierać będzie szereg djagramów i danych statystycznych, dotyczących rozwoju Tel-Awiwu.

× Inicjatywa p. Achmed Chilmi Paszy, dyrektora Banku Arabskiego, odnośnie utworzenia arabskiej szkoły rolniczej w Azie, nie została należycie oceniona przez społeczeństwo arabskie. Drobna garstka ofiarodawców odebrała zaofiarowane przez siebie kwoty.

× Z początkiem sierpnia b. r. Wysoki Komisarz Palestyny, sir Artur Wauchoppe udaje się na 6-tygodniowy pobyt do Londynu. Według doniesień prasy arabskiej, Wysoki Komisarz podczas swego pobytu w Londynie definitywnie załatwi sprawę utworzenia Rady Legislatywnej w Palestynie.

× Palestyńsko-Austrjacka Izba Handlowa w Tel-Awiwie zwróciła się za pośrednictwem Konsulatu Austrjackiego do Izby Handlowo-Przemysłowej w Wiedniu, w którym maluje obecne rozgoryczenie społeczeństwa żydowskiego wobec postanowień niektórych austrjackich wytwórni filmowych bojkotowania artystów-żydów. Izba Palestyńsko-Austrjacka przestrzega przed ewentualną reakcją ze strony społeczeństwa żydowskiego w Palestynie.

TRASJORDANJA

WYSOKI KOMISARZ PALESTYNY, SIR ARTUR WAUCHOPPE W TRANSJORDANJI. Wysoki Komisarz bawił w Transjordanji jako gość emira Abdulli cztery dni, podczas których omówił z emirem szereg spraw, dotyczących dalszego rozwoju stosunków między Palestyną a Transjordanją.

SYRJA

KOMISJA MANDATOWA PRZECIWKO PARLAMENTOWI W SYRJI. Wielkie poruszenie w sferach politycznych Syrji wywołała wiadomość, iż Komisja Mandatowa jednomyślnie wypowiedziała się przeciwko parlamentom w krajach Bliskiego Wschodu wogóle, a w Syrji w szczególności. Zdaniem Komisji Mandatowej, w krajach Bliskiego Wschodu napotyka się na znaczne trudności przy wprowadzeniu ustroju parlamentarnego. Przedstawiciel Holandji w Komisji Mandatowej wyraził życzenie, aby parlament syryjski został zastąpiony przez radę doradczą. Sfery nacjonalistyczne Syrji uważają, iż ostatnie wystąpienie Komisji Mandatowej oznacza osłabienie stanowiska arabskiego w Syrji i zamierzają przedsięwziąć szeroką akcję propagandową w Genewie, by naprawić swoją pozycję u decydujących czynników polityki międzynarodowej.

PREZYDENT SYRJI O OBECNEJ SYTUACJI POLITYCZNEJ I GOSPODARCZEJ SWEGO KRAJU. Przed wyjazdem do Francji, prezydent Syrji Hadża Din Chusny, udzielił wywiadu przedstawicielom prasy. W wywiadzie tym prezydent obszernie zobrazował obecną sytuację polityczną i gospodarczą kraju. Podkreślił on usiłowania rządu w kierunku zjednoczenia wszystkich odłamów społeczeństwa, oraz ufundowania gospodarki krajowej na zdrowych i silnych podstawach. Usiłowania rządu pójdą w pierwszym rzędzie w kierunku podniesienia stanu rolnictwa. Rząd zamierza w r. 1936 urządzić wystawę rolniczą. Prezydent Syrji wskazał również na wielkie możliwości w kierunku zwiększenia ruchu turystycznego do Syrji. W zakończeniu wywiadu, zaprzeczył on, jakoby rząd syryjski udzielił organizacji sjonistycznej pozwolenia na skolonizowanie północnej części Syrji.

EGIPT

HANDEL ZAGRANICZNY EGIPTU. Handel zagraniczny Egiptu w pierwszym kwartale b. r. w porównaniu z tym samym okresem roku 1934 przedstawiał się, jak następuje:

	I kwartał 1935	I kwartał 1934
	w funtach egipskich	
Import	2.283.000	2.429.000
Eksport	2.813.000	2.832.000
Reeksport	75.000	44.000

Jak z powyższego widać, że zarówno import jak i eksport zmalały nieco w roku bieżącym, natomiast reeksport prawie że się podwoił.

EGIPSKO-IRASKIE STOSUNKI HANDLOWE. Stosunki handlowe między Egiptem a Irakiem stale się rozbudowują. Import Iraku z Egiptu wzrasta z roku na rok. W r. 1934 był on szesnastokrotnie większy w r. 1931 i wynosił ŁE. 131.146. Import Egiptu z Iraku wynosił w r. 1931 ŁE. 32.369, a w r. 1934 — ŁE. 43.045.

LOTERJA PAŃSTWOWA. Rząd egipski postanowił utworzyć własną loterję państwową.

IRAK

WYBORY DO PARLAMENTU. Rząd Jasina al Aszimi rozpisuje obecnie wy-

bory do parlamentu. W akcji propagandowej biorą udział wszystkie grupy polityczne społeczeństwa arabskiego.

WIELKA RAFINERJA NAFTY. Rząd iraski udzielił koncesji na utworzenie wielkiej rafinerji nafty w Iraku. Przedsiębiorstwo to zajmie się również poszukiwaniem nowych źródeł naftowych na terenie Iraku.

EKSPORT ZBOŻA. W r. 1934 eksport zboża z Iraku wynosił 286.070 tonn za sumę Ł. 1.090.420.

UPRAWA OWOCÓW. Rząd iraski sprowadził większe transporty sadzonek owocowych z Ameryki i Egiptu. Sadzonki te mają być rozdzielone wśród robotników iraskich po cenie jaknajniższej.

TURCJA

HANDEL ZAGRANICZNY TURCJI. Bank Centralny Turcji opublikował raport roczny o handlu zagranicznym Turcji. Bilans handlowy za rok ubiegły jest dodatni. Import w roku 1934 był większy niż w 1933 r. i osiągnął cyfrę 86.790.000 funtów, wobec 74.676.000 funtów w 1933. Eksport w 1934 roku wynosił 92.149.000 funtów, wobec 96.162.000 funtów w 1933 r. i 155.214.000 funtów w 1929 r.

TURECKO-BUŁGARSKI TRAKTAT HANDLOWY został podpisany 27 maja w Ministerstwie Spraw Zagranicznych przez p. Naumana Rigat Menemendjoglou, sekretarza Generalnego Ministerstwa Spraw Zagranicznych i M. Pawloffa, ministra Bułgarji. Na mocy tego traktatu Turcja może eksportować do Bułgarji bez opłaty cła: oliwki, oliwę, rodzynki, pomarańcze i t. d., Bułgarja natomiast może eksportować do Turcji: glicerynę, nasiona, buraki do fabrykacji cukru i t. d. Konwencja ta weszła w życie 11 czerwca i będzie ważna w ciągu roku.

TRAKTAT HANDLOWY TURECKO-GRECKI. Traktat handlowy turecko-grecki ekspiruje 15 sierpnia 1935 r. Do chwili obecnej eksport Grecji do Turcji był nieznaczny w porównaniu z eksportem Turcji do Grecji.

Wzajemny stosunek eksportu i importu tych dwóch państw odzwierciedla poniższa tabela:

Rok	Ekspor z Turcji do Grecji (drahmy)	Eksport z Grecji do Turcji (drahmy)
1930	392.477.000.	10.570.000
1931	451.513.000	13.298.000
1932	264.701.000	8.793.000
1933	274.416.000	22.920.000
1934	253.514.000	51.245.000

Na podstawie tej tabeli widzimy, że Grecja od 1933 r. zwiększyła swój eksport do Turcji, natomiast wywóz Turcji w 1934 znacznie spadł. Ten spadek eksportu należy przypisać faktowi, że główne artykuły eksportu Turcji, jak bydło, zboże, wełna, bawełna, zostały objęte przepisami cleryngowemi.

IRAN

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA GOSPODARCZA W BAGDADZIE. Sfery gospodarcze kraju przygotowują obecnie plan przyszłej międzynarodowej konferencji gospodarczej, która ma się odbyć w Bagdadzie w przyszłym roku. W konferencji tej mają być reprezentowane sfery gospodarcze Syrji, Libanu, Palestyny, Transjordanji, Hedżasu i Iranu.

ROZWÓJ PRZEMYSŁU WŁÓKIENNICZEGO. Wobec stale wzrastającego zapotrzebowania rynku wewnętrznego na towary włókiennicze, istnieją w tym kraju wielkie możliwości dla rozwoju przemysłu włókienniczego. Na ostatnio odbytem walnem zgromadzeniu akcjonarjuszy towarzystwa włókienniczego w Ispahanie, postanowiono powiększyć kapitał zakładowy przedsiębiorstwa do 6.166.000 tumanów. Wszystkie akcje zostały już rozsprzedane w samym Iranie.

SPRAWY CELNE I TRANSPORTOWE

(am) Na zasadzie uprawnień na mocy rozporządzenia 4-go o taryfie celnej 1935, dyrektor Dep. Ceł, Akcyz i Handlu określił wartość towarów wymionych poniżej, w celu wyznaczenia opłat celnych według paragrafu 3-go, poczynając od dn. 1 lipca 1935 r. na okres 3-ch miesięcy, jak następuje:

Mąka pszenna

(a) gatunek I.	Marki takie, jak „North-King", „Norther Gold", „Three Misses", „Britains-Queen", „Gold-Medal", „Tower", „Nelson", „Westminister", „Great West", „Red Dragon" „Lion" oraz inna mąka pszenna tego gatunku	ŁP. 11.500
(b) gatunek II.	Marki takie, jak „Brillant", „Novelty", „Silver Crown", „Harrison", „Pearless", „Dingo", „Henko", „Eclipse" i „Charlick" oraz inna mąka pszenna tego gatunku	ŁP. 9.000
(c) gatunek III.	Marki takie, jak „Stella Nr. 1" i „Farine Special Extra", „OO Granular Flour", „O Stellato Flour" oraz inna mąka pszenna tego gatunku	ŁP. 6.790
(d) gatunek IV.	Marki takie, jak „B—3", „B—4", „OO", „G—S", „Extra-Flour" oraz inna mąka pszenna tego gatunku	ŁP. 5.850

Mąka żytnia

(a) gatunek I.	„Cream of Rye" i inna mąka tego gatunku	ŁP. 9.875
(b) gatunek II.	Mąka żytnia innego gatunku prócz „Straight-Mill"	ŁP. 6.965
(c) gatunek III.	„Straight Mill"	ŁP. 5.750

żyto

	wszystkie gatunki	ŁP. 6.375

Pszenica

	miękka	ŁP. 6.850

STATYSTYKA

Handel zagraniczny Polski z krajami Bliskiego Wschodu

Handel zagraniczny Polski z krajami Bliskiego Wschodu w pierwszym kwartale r. 1935 w porównaniu z tym okresem r. 1934

	I kwartał 1934			I kwartał 1935		
	Przywóz	Wywóz	Saldo	Przywóz	Wywóz	Saldo
	w tysiącach złotych					
Palestyna	204	1,126	+ 922	777	910	+ 133
Egipt	1,939	460	—1,479	1,409	343	— 1,066
Syrja	13	70	+ 57	—	161	+ 161
Persja	91	121	+ 30	48	161	+ 113
Turcja	45	4	— 41	3	90	— 87

Handel zagraniczny Polski z Palestyną

Import głównych artykułów z Palestyny do Polski w I kwartale 1935 r.

Artykuły	Styczeń		Luty		Marzec		I kwart. 1935	
	kwint.	tys. zł.	kwint.	tys. zł.	kwint.	tys. zł.	kwint.	tys. zł.
Pomarańcze i mandarynki	6,156	354	12,341	650	14,372	748	32,869	1,752
Grejpfruty	592	35	620	36	248	14	1,460	86
Oliwa	—	—	84	14	—	—	84	14
Wina winogronowe	15	1	13	2	62	8	90	11
Skóry bydlęce wyprawione	127	13	—	—	—	—	127	13

Eksport z Polski do Palestyny w pierwszym kwartale 1935 r.

Artykuły	Styczeń		Luty		Marzec		I kwart. 1935	
	kwint.	tys. zł.	kwint.	tys. zł.	kwint.	tys. zł.	kwint.	tys. zł.
żelazo zw. stal. walcow. kształtowe	1,630	21	3.456	43	1,916	24	7,002	87
żelazo, zw. stal. walc. okr. kwadr. w kręgach	—	—	1,118	14	1,291	16	2,409	30
Blacha żelazna stalowa zwykła, niepokryta	129	4	40	—	1,382	17	1,552	31
Rury i kształtki żeliwne	408	11	80	8	434	12	922	31
Wanny żeliwne	208	16	24	2	428	28	661	46
Drut żelazny, stal.	2,048	30	216	5	1,193	17	3,457	52
Rury żelazne, stalowe	—	—	1,547	71	1,604	59	3,152	130
Maszyny włókiennicze	90	47	—	—	—	—	90	47
Płyty, wałki do gramofonów	4	4	5	4	6	7	15	15

Eksport z Polski do Palestyny w pierwszym kwartale 1935 r.

Artykuły	Styczeń		Luty		Marzec		I kwart. 1935	
	kwint.	tys. zł.	kwint.	tys. zł.	kwint.	tys. zł.	kwint.	tys. zł
żyto	—	—	—	—	247	3	247	3
Mąka żytnia	2,335	33	1,594	21	2,079	29	6,008	96
Sery twarde i miękkie	46	9	108	17	6	1	160	27
Cementy	4,500	10	—	—	—	—	4,500	10
Cukier	198	2	—	—	—	—	198	2
Śledzie, szproty	—	—	67	13	33	7	100	20
Biel cynkowa	56	3	86	4	10	1	151	8
Surowce włókiennicze i wyroby z nich	113	77	112	81	152	90	377	248
Belki, bale, kantówki i t. p. tarte, niehebl., sosnowe	10,848	159	866	13	—	—	11,714	172
Deski i łaty, tarte, niehebl., sosnowe	4,180	46	3,655	45	3,278	31	11,023	122
Deszczułki do opakowań tarte, niehebl. z drzew iglastych	4,553	77	—	—	662	8	5,215	85
Podkłady kolejowe ciosane, tarte, nasycone	2,063	19	5,010	46	—	—	7,073	65
Deszczułki posadzk.	—	—	—	—	479	34	479	34
Dykty klejone, olszowe	2,290	82	1,374	48	2,174	77	5,811	207
Dykty klejone, inne	562	20	329	11	866	33	1,757	65
Komplety skrzyniowe z dykt	—	—	—	—	2,585	47	2,585	47
Meble gięte i części surowe	148	12	—	—	209	20	358	32
Meble gięte i części lakier. malowane	246	69	81	28	439	96	767	192
Papier pakowy niebarwiony	2,519	37	—	—	1,774	26	4,239	64
Przybory sanitarne	42	6	—	—	184	22	226	28
Wyr. ze szkła białego nieszlif. dęte	66	5	92	13	208	25	366	43
Wyr. ze szkła białego szlif. polerowane	25	4	35	7	37	6	98	17
żelazo, zw. stal, walcow. płaskie	—	—	453	6	1,225	16	1,679	21
żelazo zw. stal. walcow. okrągłe i kwadr. w prętach	3,290	43	3,961	50	1,385	17	8,636	110

Ruch cen

Ceny za artykuły spożywcze w Palestynie w lipcu 1935 r.
(Sprawozdanie Barclays Banku)

	Jerozolima	Jaffa	Tel-Awiw	Hajfa	Nazaret
	w funtach palestynskich				
Ryż					
Egipski „Dimyaty“ worek 100 kg.	1,350	1,280	1,270	1,280	1,360
„ „Rasheedy“ „ „	1,420	1,400	1,400	1,420	1,450
Angielski „Rangoon“ „ „	1,050	1,040	1,040	1,030	1,090
Włoski „Genoa“ „ „	1,350	1,450	1,400	1,570	1,500
Indyjski „Padna“ worek 103 kg.			1.240		
Cukier					
Java Cristal worek 100 kg.	1,700	1,650	1,600	1,650	1,740
Egipski skrzynka 25 kg.	0,520	0,505	0,510	0,510	0.530
Mąka					
Australijska worek 150 lbs. = kg. 68, 100	0.900	0,880	0,920	0,880	1,050
Amerykańska 140 lbs. = kg. 63, 560	1,050	1,000	1,030	0.980	1,250
Krajowa za worek 86 kg.	1,020	0,950	0,210	1,150	1,180
Oleje					
Olej sezamowy za rottel	0,150	0.140	0,120	0,120	0,120
Oliwa jadalna „	0,150	0,150	0,200	0,240	0,200
Olej „Shemen“ „		0,110	0.264	0,140	
(rottel = 2,884 kg. na płd. Palestyny)				0,140	
„ = 2,564 „ na płc. „					
Masło					
Australijskie za paczkę 200 gr.	0,63	0,070	0.062	0,070	0,075
krajowe Tnuwa za paczkę 454 gr.	0,125		0,082	0,140	
Ser					
krajowy Tnuwa za 1 lbs. = 454 gr.	0,070	0,072	0,070		
„ arabski za rottel	0.170	0,170	0,180	0,240	0,200
Mięso (za rottel)					
Baranina	0,240	0.220	0,200	0,420	0,180
Kozie	0,160	0,180	0,180		0,140
Wołowina	0,240	0,250	0,300	0,360	0,240

Ceny za artykuły spożywcze w alestynie w lipcu 1935 s.

	Jerozolima	Jaffa	Tel-Awiw	Haifa	Nazareth
	w funtach palestynskich				
Wieprzowina					
krajowa	0,420		0,360		0,250
zagraniczna			0,480		
Mleko (za rottel)	0,070	0,070	0,045	0,070	0,050
Paliwo					
Olej parafinowy 4 galony	0,180	0,180	0,180	0,150	0,180
Węgiel drzewny (za 100 rottli)	2,000	2,500	2,300	2,150	2,500
Jaja					
Syryjskie (za 100 sztuk)	0,280	0,220	0,210	0,200	0,250

Koszty utrzymania w Palestynie

Koszty utrzymania w Palestynie rodziny, składającej się z 5 osób (na podstawie cen detalicznych 20 zasadniczych artykułów)

Miesiąc	Wydatki miesięczne	Wskaźnik %
Styczeń 1922	Mils. 8749	100
„ 1923	„ 7507	85,8
„ 1924	„ 6718	76,8
„ 1925	„ 7682	87,8
„ 1926	„ 7220	82,5
„ 1927	„ 7230	82,6
„ 1928	„ 6882	78,7
„ 1929	„ 6626	75,7
„ 1930	„ 6010	68,7
„ 1931	„ 5036	57,6
„ 1932	„ 5231	59,8
„ 1933	„ 5057	57,8
„ 1934	„ 4688	53,6
„ 1935	„ 4872	55,7
Luty 1935	„ 4903	54, 1
Marzec 1935	„ 4729	56,0

Ruch ludności w Palestynie

I. Ogólna ilość przybyłych i opuszczających Palestynę

	Marzec 1935		Kwiecień 1935		Maj 1935	
	Ogółem	Żydzi	Ogółem	Żydzi	Ogółem	Żydzi
Przybyli:						
a) Imigranci	6,881	6,800	4,364	4,226	4,152	4,008
b) Powracający po nieobecności powyżej jednego r.	165	94	184	199	156	79
c) Powracający po nieobecności jednego r.	4,511	1,056	4,855	1,449	3,657	1,154
d) Turyści przybyli	16,902	8,657	12,328	3,737	9,181	3,634
e) Turyści tranzytem	940	85	1,093	1,089	1,047	103
Ogółem	29,399	16,692	22,824	9,600	18,193	8,978
Wyjechali:						
f) Opuszczający kraj na okres powyżej 1 r.	58	31	35	15	67	31
g) Opuszczający kraj na okres do 1 r.	4,902	1,139	4,750	1,810	5,128	2,196
h) Turyści wyjeżdżający	10,219	2,417	12,362	4,504	11,117	3,594
i) Turyści tranzytem	848	79	862	77	872	80
Ogółem	15,327	3,666	18,009	6,406	4,843	6,760

II. Podział imigrantów wg. płci

	Marzec 1935				Kwiecień 1935			
	Mężcz.	Kobiety	Chłop. do 15 lat	Dziew. do 15 lat	Mężcz.	Kobiety	Chłop. do 15 lat	Dziew. do 15 lat
Imigranci przybyli ogółem	2,316	3,166	733	666	1,457	1,887	525	495
w tem żydzi	2,288	3,131	720	661	1,444	1.809	508	465
Turyści zalegalizowani jako imigranci	156	122	16	21	196	127	32	17
w tem żydzi	135	111	14	17	175	110	30	15
Ogólna ilość zarejestrowanych imigrantów	2,472	3,288	749	687	1,653	2,014	557	512
w tem żydzi	2,423	3,242	734	678	1,619	1,919	538	480

3. Kategorje imigrantów i turystów zalegalizowanych

	Marzec 1935				Kwiecień 1935			
	Imigranci		Turyści zaleg.		Imigranci		Turyści zaleg.	
	Ogółem	Żydzi	Ogółem	Żydzi	Ogółem	Żydzi	Ogółem	Żydzi
A(I) Kapitaliści ŁP. 1.000 i wyżej	560	558	129	121	273	273	180	174
A(I) 2. Członkowie rodzin A. (I)	649	648	58	58	323	323	61	61
A(II) Wolne zawody (ŁP. 500)	1	1	1	1	1	1	—	—
A(II) 2. Członkowie rodzin A. (II)	—	—	1	1	2	2	—	—
A(III) Rzemieślnicy (ŁP. 250)	56	56	6	4	26	26	4	4
A(III) 2. Członkowie rodzin A. (III)	85	85	—	—	48	48	2	2
A(IV) Osoby z min. dochodu ŁP. 4 mies.	11	9	2	2	11	9	2	2
A(V) Osoby z kapitałem ŁP. 500	2	2	—	—	1	1	—	—
A(V) 2. Członkowie rodzin A. (V)	1	1	—	—	4	4	—	—
B(I) Sieroty	—	—	—	—	—	—	—	—
B(II) Duchowni	136	119	3	—	64	53	6	2
B(II) 2. Członkowie rodzin B. (II)	321	321	—	—	137	137	5	5
B(III) Studenci	173	173	2	2	46	44	—	—
C. Robotnicy	1708	1707	23	14	1209	1196	27	11
C. 2. Członkowie rodzin C.	1461	1455	—	—	1107	1103	8	5
D. Członkowie rodzin mieszk. Palestyny	1688	1663	89	74	1097	1006	74	64
K Osoby niepodlegające ustawie imigracyjnej	20	2	1	—	15	—	3	—

PRENUMERATA:

Kwartalnie . . . . . zł. 4.—
Półrocznie . . . . . „ 7.50
Rocznie . . . . „ 15.—
Cena pojedyńczego egzemplarza „ 1.50

CENY OGŁOSZEŃ:

1/1 stronica . . . . . zł. 200.—
1/2 „ . . . . . . „ 110.—
1/4 „ . . . . . . „ 60.—

Redaktor odpowiedzialny:
P. WASERMAN

Wydawca:
POLSKO-PALESTYŃSKA
IZBA HANDLOWA.

Druk. „Monolit", Warszawa, ul. Elektoralna 3, tel. 5.81-92.